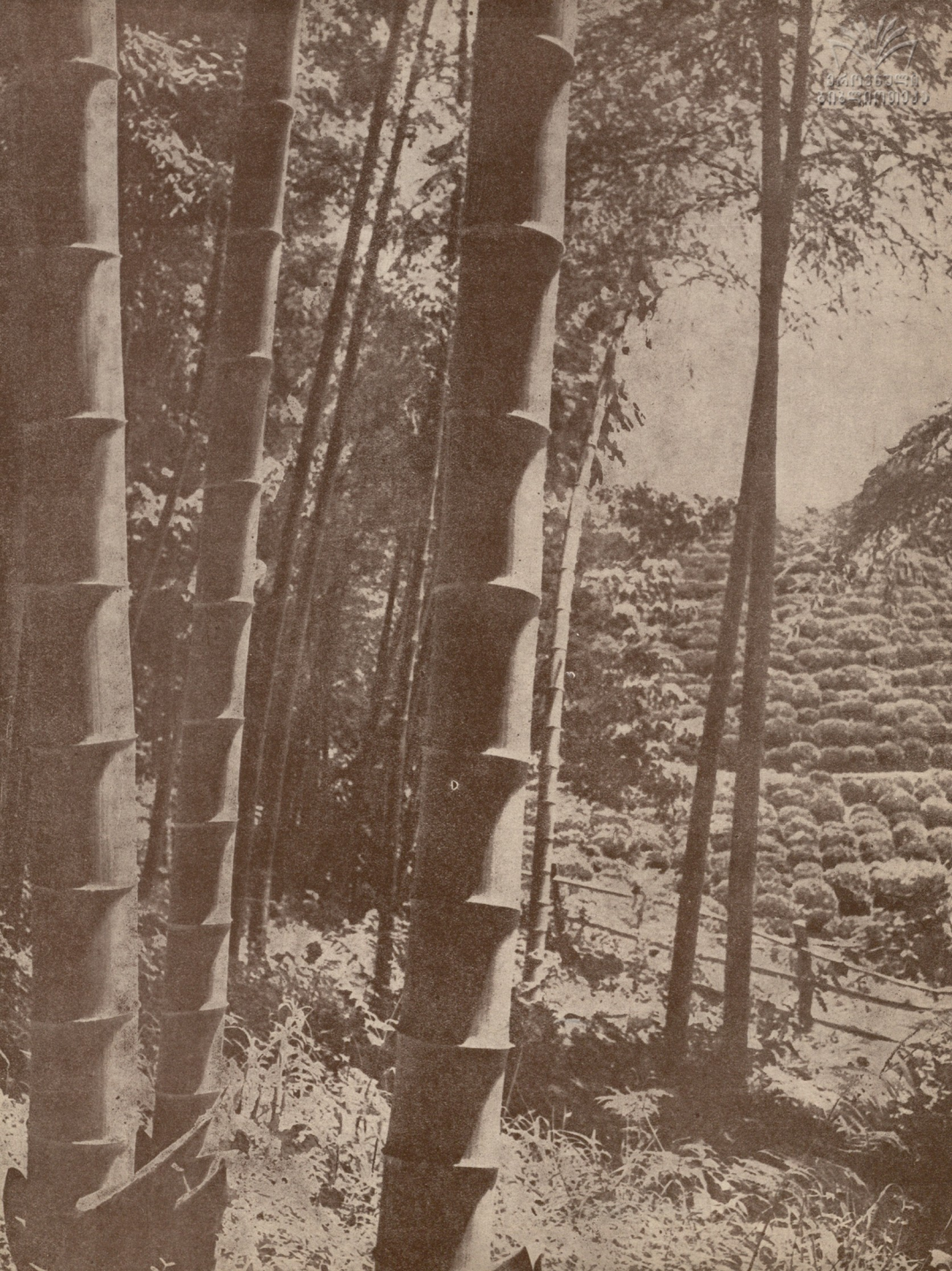

619/2
1951

დროშა

№ 3 1951

ყოველთვიური საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და სალიბერალურ-სამხეობრივ ჟურნალი

4992

რთველი

ნაბატი და ხახტაშვილისა და ალ. ბანდელაძის.

ქონსდგომ ფ მ რ ე ბ უ ი

პარკა პარკი

ადამიანთა შრომის დაუხატავს ალაზნის დღევანდელი სურათით: სიღამაშით გიტაცებთ მისი ნაირფერი მიწდრებები, აგერ შემოდგომის ვრცელი ხნულეზია და ქარვისფერი ნაბურალები, აგერ კიდევ ქართული ვაზების უნაპირო სამფლობელო. შორით, თორ გოლიათად ღვას ცამდე აზიდული კაცკასიონი. მარადი თოვლით შეეკრცბოლენ მისი ზვიადი მწვერვალენი...

გამოყარეთ გურჯაანი, მუკუხანი, ნავარობი; ვინახულეთ ჩვენი რესპუბლიკის პირველი იუმბილირი მევენახეობის დარგში—წინანდლის ღვინის

ორღენიანის საბჭოთა მეურნეობა. თავისი ხანგრძლივი არსებობის მანძილზე მას არასოდეს არ დაუწყურავს იმდენი ყურძენი, რამდენიც ამ შემოღვაშზე დაწურა და ვეებერთელა სარდაფებში დაბინავა.

შეღიხარეთ დეკორაციული ნარგავების შესანიშნავ პარკში. აქ არის მოთავსებული მეურნეობის სამმართველო და მისი მრავალსართულიანი სარდაფები. ალაყაფის კარის წინ, მცენარეთა მწეანე ხაღისაზე ყვეალებით მოქარბული მშვიდობის ემბლემა — თიორი შტრენი. მის ქვეშ ფერად-ფერადი ყვეალებითვე გამოყავა-

ნლია მთელი პროგრესული კაცობრიობის საყვარელი სიტყვა — მ შ ვ ი დ ბ ა .

ხალხთა მშვიდობის დიდი მეროშის — მშობლიური სტალინის დიდი უსასღვრო სიყვარულითა და ერთგულებით შეუღდენ მშვიდობის ვახტზე მდგომი კომუნერებები მოსავლის აღებას. დღვლათსა და სიუხვეს გრძობით უთავაღვე მარნებთან, სახელმწიფო სარდაფებთან, ღვინის უღიდეს ქარხნებთან, სადღვანუწყვეტლევ მოდიან ყურძნით დატვირთული ავტომობილები. მათ შორის ნახავთ ქართულ ავტომობილებსაც, რომლებიც ახალხან მიიღეს ქუთაისიდან ჩვენი ქვეყნის მოწინავე კომუნერებებმა და საბჭოთა მეურნეობებმა.

თითხმეტი სოციალისტური შრომის გმირი ჰავეს წინანდლის საბჭოთა მეურნეობას. ესენი არიან: მეურნეობის დირექტორი ივანე ჩარკვიანი, მთავარი აგრონომი იოსებ ბილქვაძე, უზნის აგრონომები — დავით სავანელი და ლონგინოზ არსენიშვილი, ბრიგადირები — ბიძინა ბატიაშვილი, რუზო სიყანელი და ისევ გავანიძე, რგოლის ხელმძღვანელები — თედო დავუური, ვანო ბალითიშვილი, იოსებ გიორგელაშვილი, ანტონინა ეგვატოვა, ლადო უთალიშვილი, მიხეილ ხუციანი და იოსებ ცუცუნაშვილი.

თვალს ვერ აშორებ შესანიშნავ ქართულ ვახტებს თელიანში, ნასომხარში და მეურნეობის ყველა უბანზე. ყურძნით დახტულულან შალერებად ჩამწყრივებულ ვენახები, დაბლა დაბრიონ მსხმოიარე ლეწვები. შეყვილებულან, ქანისფერი დაღვბია რქაწითილისა და საფერავის ფოთლებს. მათ ქვეშ ლევის წინანდლის უტკბესი ყურძენი, ცუროღენა მარცვლებით გავრელებზე თავს მწიფე მტევნები თითქოს გეპახიან: — მოდი, დამკრიფეთ. ქვევრებში დამაღვლეთო!

როგული გაჩაღდა... სექტემბრის თორეა დილიდან მეურნეობის ზვრებში ტრიალებდა შევიდამ ქალი და კაცი. მკრეფავდა მარჯა რვა დღემო აიღეს წინანდლის მთელი მოსავალი. 224,5 ჰექტარი მსხმოიარე ვენახიდან მიღებულ იქნა 10.583

ცენტნერი ყურძენი, ანუ საშუალოდ 45 ცენტნერი ყურძენი თითოეულ ჰექტარზე. მარჯა ზან კი მეურნეობის ყურძნის საშუალო მოსავალი ერთ ჰექტარზე 41 ცენტნერი იყო. ამ თვალსაჩინო წარმატებს მეურნეობამ მიაღწია ვენახების ჩინებულ მოვლით და ყველა აგრონომისძიების დროულად ჩატარებით.

უჩვეულო ხალისით კრეფდენ ყურძენს მოწინავე მუშა ქალები: მარიამ მახანაშვილი, თამარ ბალითიშვილი, ნატო გემეზაშვილი, ლილი გავაშვილი, ელენე ტეტიაშვილი ანა ზინიანიშვილი, მარიამ მესხიშვილი და მრავალი სხვანი. თითოეული მათგანი ყოველდღიურად კრეფდა 350—400 კილოგრამ ყურძენს.

17.000-ზე მეტი კასრი და ბუტია ჩამწყრივებულ წინანდლის მეურნეობის სარდაფებში. რამდენიმე ასეულ ათას დეკალიტრ ღვინოს იტეეს ქურჭლის ეს უზარმაზარი რამია. აქ დამზადებული ღვინოები რომ ორსანტიმეტრიანი დიამეტრის მილში მოვათავსოთ იგი ეკვადტორს შემოსწვდებოდა! აქედან გასავებია წინანდლის სარდაფების გრანდიოზულობა, მათი მუშაობის უდიდესი მასშტაბი.

საკუთარი ზვრების მოსავლის გარდა, წინანდლის საბჭოთა მეურნეობა გადასამუშავებლად იღებს თელავის რაიონის კომუნერნეობათა ვენახების ყურძნის მდიდარ მოსავალსაც. წელს მეურნეობამ რაიონის კომუნერნეობებიდან უნდა მიიღოს და გადაამუშაოს 40.000-ზე მეტი ცენტნერი ყურძენი. სახელმწიფოსათვის ყურძნის ჩაბარების მზრევი მოწინავენი არიან აკურის, წინანდლის, კონდლის, რუისხევის, ხოდანის, შალაურის, კისხევის, კურდულაურისა და სხვა სოფლების კომუნერნეობები.

ახლა უკვე ქვევრებში ღვინს და საუკეთესო ქართულ ღვინოდ დაგება მუშავდა მაკაბი. წელში სწორდება დარკფილი ვახტები. მოვა გზახუხული, და ეკლავ ივეალებს რქანაყარი ვახი, რომ მომავალ შემოდგომაზე ყურძნის ბარაქანი მოსავლით გაახაროს საბჭოთა საქართველოს კომუნერნეობები.

ახალი ხიდი

მშენებლობა, ღამაზღვბა საბჭოთა საქართველოს გული—თბილისი. აშენდა და შენდება დიდი მრავალსართულიანი სახლები, გაკეთდა შესანიშნავი მოედნები და სტადიონები, ფართოვდება ძველი ქუჩები, გააყავთ ახალი მაგისტრალები. საბჭოთა კავშირის ერთ-ერთ უღამაზეს და კეთილმოწყობილ ქალაქად იქცევა ინდუსტრიული თბილისი.

წლითწლილით იზრდება ჩვენი დედაქალაქის მოსახლეობა. იზრდება ქუჩებში მოძრაობა. ქალაქის რაიონთა შორის უფრო სწრაფი კავშირის დასამყარებლად ჩამოსვლის გასაადვილებლად საქირო გახდა ძველი ხიდების არსებობის რეკონსტრუქცია და ახალი ხიდების აგება მტკვარზე. მარალია, ამ მხრივ მდგომარეობა დიდად გააუმჯობესა ჩელუსკინელთა და მეტეხის საუცხოო ხიდების აგებამ, მაგრამ ეს კიდევ არ არის საქმარის ქალაქის მზარდი მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად. ამ ხარვეზის გამოსწორების მიზნით დაიწყო ელბაქიძის ახალი ხიდის მშენებლობა.

ყოფილი ვერის ხიდი 1888 წელს იქნა აგებული. მისი სიგანე ერთად საზღვაო ტროტუარის ჩათვლით 10,7 მეტრს შეადგენდა. ტრანსპორტის გასატარებლად მას მხოლოდ 7,5 მეტრის სიგანის ფართობი რჩებოდა. ძველი ხიდი ისეთი გაანგარიშებით იყო აგებული, რომ დატვირთული ურჩებისა და ფორნების სიმძიმის ატანა შეძლებოდა. მისი მშენებლები არ ფიქრობდნენ იმაზე, რომ ოდესმე ქალაქში ივლიდა ტრამვაი, ტროლეიბუსი, ავტომობილი და საერთოდ მძიმე წონის სხვა მანქანები. ძველი ხიდი ვერ უძლებდა თანამედროვე ტრანსპორტის დიდ დატვირთვას. სწორად საქირო ხდებოდა მისი შექცეობა, რაც დიდხანს აფერხებდა ნორმალურ მოძრაობას ქალაქის მთავარ მაგისტრალზე.

ახალი ხიდი, რომელიც შენდება ინჟინრების გ. ჩომახიძისა და მ. მეღლის პროექტის მიხედვით, ყველაზე უღამაზესი და ტვირთგამძლე უნდა იყოს მტკვარზე აგებულ ხიდთა შორის. მისი სიგრძე იქნება 147,5 მეტრი, განი კი—23,5 მეტრი. აქედან 7,5 მეტრი სიგანის ფართობი ტროტუარებს დაეთმობა მგზავრთა სასიარულოდ, დანარჩენ 18 მეტრ ფართობზე მანქანები ივლიან.

უდიდეს დატვირთვას გაუძლებს ახალი ხიდი. იგი ისეა გაანგარიშებული, რომ თავისუფლად შეეძლება 16 ტონის სიმძიმის მანქანების გატარება.

თბილისის ახალი ხიდი სამშალაიანი იქნება. ხიდის შუა ნაწილში, ბურჯებსა და ბურჯებს შორის, იდენს მტკვარი. მის სანაპიროებზე კი, ხიდის დანარჩენ ორ გასავლელში, ივლიან მანქანები. თვითონ მტკვრის დონე ორი მეტრიით ამაღლებდა, სანაოსნო მდინარედ იქცევა მტკვარი. როცა ორთაქალის შიდაოვლა დგურის მშენებლობა დასრულდება, ნაეები და კატარალები გაცივლიან მეტეხის, ბაზაზაფიონის, შარქისი, ელბაქიძისა და ჩელუსკინელთა ხიდებზე.

ახალი ხიდის მშენებლობაზე მთელი მუშაობა მექანიზებულია აქ ყველაფერს მანქანები და მათი მმართველი აღმანაები გააკეთებენ. ექსკავატორები ამოღებენ 31.000 კუბურ მეტრ მიწს,

დიდი რუსი მწერლის ალექსეი მაქსიმოვი-შე გარკის ძეგლი მისიკვის ბელორუსიის ვაგულის მოედანზე.

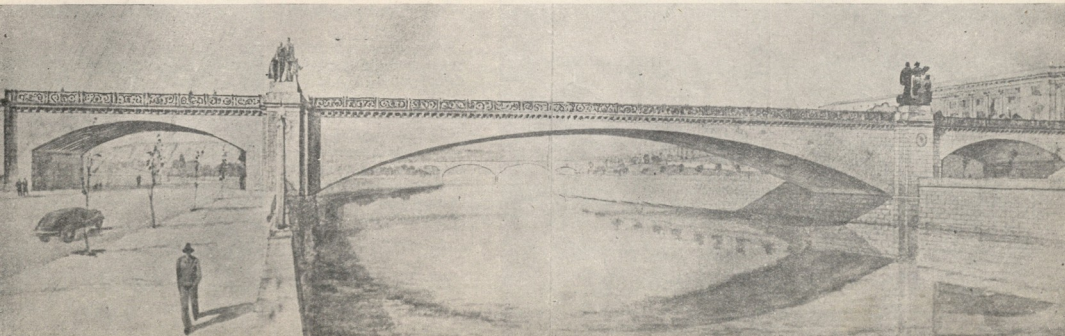
სავეფისი ფოტოკორნაყა

ბეტონის ქარხანა დაამზადებს და სპეციალური მილით თავთავის აღვილას დალაგებს 11.000 კუბურ მეტრ ბეტონს. რომელსაც ყველგან თანბრად გაასწორებენ ვიბრატორები. ქარხანაში დახეჩავენ ბოლისის ტუფს ხიდის კედლებისა და ბურჯების მოსაპირკეთებლად.

ელბაქიძის ახალი ხიდი მწყობრში შევა მომავალი წლის პირველ ნახევარში. ხიდს ექნება თბილისის ქარხნებში ჩამოსხმული თუჯის ღამაზი მოჯაიბი, რომელსაც ბურჯების თავზე დადგმული ქანდაკებები დაამშვენებენ. ახალი ხიდი, რომელიც თავისი კონსტრუქციით თბილისის ყველა ხიდისაგან განსხვავდება, ყველაზე უღამაზესი იქნება ჩვენი რესპუბლიკის დედაქალაქში.

ელბაქიძის ხიდი

პროექტის ფოტო შ. ჩხეტიანისა

1

2

3

5

6

7

4

1. მოზატიურის რაიონის კულტურის სახლის თეიმურაზიძე კლდეტივი ასრულებს ცეცხლს.
2. ონის რაიონის სიღერისა და ცეცხლის ანსამბლი. სტერის უჩავენი ესტაბე და ზატაია ტრამები.
3. ირვინიკის რაიონის სიღერისა და ცეცხლის ანსამბლი ასრულებს უმისაულის ცეცხლს.
4. ვალის რაიონის სიღერისა და ცეცხლის ანსამბლი.
5. სტალინის სახელობის ობილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სიმფონიის ორკესტრი. გუნდი და ობილისის ტრამპეტი-ტოლუბების სამხარეოს ანსამბლი ასრულებენ სეკრეტების სიმ. 2055.

8

VII რესპუბლიკური ოლიმპიადა

ხალხთა მხატვრული თვითმოქმედება საბჭოთა კავშირში ნამდვილ სახალხო მოძრაობად იქცა. ჩვენი დიდი სამშობლოს ბედნიერი, თავისუფალი ხალხები თავიანთი ლექსებისა და სიმღერების კებათა ქებას ასხამენ კაცობრიობის უდიდეს გენიოსებს ლენინსა და სტალინს, ხალხთა სტალინურ მეგობრობას, საბჭოთა ხალხის მშვიდობიან მშენებლობას.

ქართველი ხალხის პოეტურ, მუსიკალურსა და ქორეოგრაფიულ კულტურას დიდი და მდიდარი ტრადიცია აქვს. ხალხურ შემოქმედებს საქართველოში უდიდესი ვასაქანი საბჭოთა პირობებში მიეცა. ერთგული და სიცოცხლიერი ჩაგვრისაგან გათავისუფლებულმა ქართველმა ხალხმა უდიდეს წარმატებებს მიაღწია სოციალისტური მშენებლობის ყველა უბანზე. არანახულად გაიფურჩქნა ქართველი მშრომელი ხალხის ფორმით ნაციონალური და შინაარსით სოციალისტური შემოქმედება.

ამის ნათელი ილუსტრაციაა თუო მხატვრული თვითმოქმედების მე-7 რესპუბლიკური ოლიმპიადა, რომელიც მიმდინარე წლის 15 ოქტომბერს გაიხსნა ზ. ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო თეატრში.

აიი დღის განმავლობაში მათურებლები ადგაცებში მოჰყავდა ხალხის წაიღიდან გამოსულ მრავალრიცხოვან ტალანტებს — ლექსის შესანიშნავ მოქმედებს, მომღერლებსა და მოცეკვავეებს.

სცენაზე ერთმანეთს ცვლიდნენ საქართველოს სხვადასხვა რაიონის წარმომადგენლები, ერთიმეორს ეგებებოდნენ ქართველი ხალხის მდიდარი და მრავალფეროვანი ხელოვნების, ნამდვილი სახალხო ხელოვნების ზეგნებაში.

თავიანთ ხელოვნებას აჩვენებდნენ სცენაზე ჩვენი ქვეყნის წარჩინებული ადამიანები, სოციალისტური შრომის გმირები — ბურჩხ, ყურანისა და სიმინდის უხვი მოსავლის ოსტატები, სახელმწიფოებრივი მგაბეები და მეცნიერებები. აღფრთოვანებული მათურებელი ცხადად ზედადა, რომ საბჭოთა ხელისუფლებამ საქართველოს მშრომლებს თავისუფალი, ნაყოფიერი შრომის პირობებთან ერთად შეუქმნა ბედნიერი, საამური დასვენების პირობებიც.

ცნობილი ქართული ცეკვებისა და სიმღერების გვერდით განსაკუთრებული სიძლიერით გამოჩნდა ახალი, სოციალისტური შინაარსით მდიდარი ცეკვები და სიმღერები.

ოლიმპიადაზე შესრულებულ სიმღერებსა და ლექსებში უდიდესი გულწრფელობით გაიხსნა სამადლოებით დიდი სტალინსაღმ — იმ ადამიანსაღმ, ვინც ჩვენს ხალხს შეუქმნა ბედნიერი აწყო, ვისაც იგი გაზურულად მიჰყავს წინ, კომუნისტის ნათელი მშვერვალებებისაღმ.

არა ერთი შესანიშნავი ლექსი და სიმღერა მიუძღვნეს ოლიმპიადის მონაწილეებმა ქართველი ხალხის საამყო შეილს, ჩვენი რესპუბლიკის დიდ მოამაგეს, ამხანაგ ღაბრენტე პავლეს-ჩენ ბერიას.

ქართველი ხალხის შემოქმედების ეს ოლიმპიადა იქცა თავისუფალი, ბორკილური შრომის მიმანდ, ლენინურ-სტალინური ნაციონალური პოლიტიკის კიდევ ერთ ბრწყინვალე დემონსტრაციად.

8. გიორის რაიონის სიმღერისა და ცეკვის ანსამბლი.

7. შაჰარაძის რაიონის კულტურის სახლის სიმღერისა და ცეკვის ანსამბლი ასრულებს „ვერხუს“.

8. ზესტაფონის რაიონის კულტურის სახლის სიმღერისა და ცეკვის ანსამბლი.

8. ცუარის რაიონის სიმღერისა და ცეკვის ანსამბლი.

10. მ. ნუვარიშვილი, ვ. და ო. ბერძენიშვილები (ნობიტურის რაიონი) ასრულებენ სიმღერას „სტალინზე“.

11. მჭაბოს სიმღერისა და ცეკვის ანსამბლი.

ფოტო ვ. ჯუარინაშვილის, ელ. ვინზაბერგისა და რ. აკოფოვის.

ბუნების გარდაქმნის სტალინური გზა

ი. ჩიკრიძის

სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოსთან არსებული მინდორსადაც ტყის გაწმენბის
მთავარი სამმართველოს უფროსის მიაღვალე

1951 წლის 20 ოქტომბრის სამი წელი შესრულდა ბუნების გარდაქმნის ღიად ტალღური გეგმა. სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს და საკავშირო კ. ბ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის იტორიული დადგინებლა „სსრ კავშირის ვერცხული ნაწილის ველიან და ტექნიკიან რაიონებში უხვი და მყარი მოსაღის უზრუნველ-საყოღად მინდორსადაც ტყის ნარგავების, ნათესაბალახიანი ოსტონურების დაწერ-გვის, გუბურების და წყალსატკევის მშენებლობის გეგმის შესახებ“, რომელმე მიღებული აშხაზე ი. ბ. სტალინის ინიციატივი 1948 წლის ოქტომბერში, წარმოადგენს ჩვენი სტალინური გზის სიღლიად, სოციალისტური ეკონომიკის ძლიერების, საბჭოთა მყენიერების უმაღლიო მიღწევის მათეო გამოსატლებას.

ბუნების გარდაქმნის ამ გრანდიოზული სამუშაოს გაგრძელებას წარმოადგენს კომუნისმის ღიად მშენებლობაა—ვოღაზე კუბიშვილის და სტალინგრადის მიღ-როულქტრო სადგურების, თურქმენეთის მთავარი არხის, დნებრზე კაბოვის პიღროულქტრო სადგურის, ვოღა-დინის სანაოსნო არხის, სამხრეთ სიბერისა და ჩრდილოე მყისიბის არხების განმობრუნებლა და მათ ზაზუხე ძლიერად სარწყავი და წყლით უზრუნველსაყოფი სისტემების შექმნა.

მხოლოდ ჩვენს სოციალისტურ ქვეყანას, მხოლოდ ბოლშევიკების პარტიას, ღინინ-სტალინის პარტიას, რომელმე კომუნისმის მშენებლობისათვის დარაზმა მშრომელთა უფაროესი მსებე, მშევიდ უნარი დასანად და მთელი ხალხის საკეთილდლოდ წარმატებით განახორციელენ ბუნების გარდაქმნის ეს უღიდესი ამოცანები.

ბუნების გარდაქმნის სტალინური გეგმის მთავარი ღონისძიებებია: ველიებში მინ-დორსადაც ტყის გაწმენბის უფაროდ განვიტობა, მინდორის და საკვიბი ზალ-ტყის სწორი ოსტონურების ათვისება, ნიაღვრის დაღმავლების ნებების მყენ-იერებლად დასაბუთებლი სისტემის, ორგანული და მინერალური საფუძვლის, სე-დუმენტისა და მყისიერების გამოყენება და მიწების მოწყობის უფაროდ განვი-ტობება.

ბუნების გარდაქმნის გეგმა, როგორც ცნობილია, ნავარაუდევია 15 წლისათვის. ამ გეგმით გათვალისწინებული ველა საღმუშის შესრულბა დაღმავრით შედგის ჩვენი სამშობლოს ვერცხული ნაწილის ველიან და ტექნიკიან რაიონების ბუნ-ებებს და ველა პირობას შექმნის იმისათვის, რომ განუწყვეტლივ გზარდოს სა-სოფლო-სამეურნეო კულტურების მოსაღლიანობა.

ბუნების გარდაქმნის სტალინური გეგმით შეიქმნება ახალი მინდორსადაც ტყის ნარგავები კოლმურნობების, საბჭოთა მურნობების და სახელმწიფო ტყის უფრად საექტარ 5 709 ათას ჰექტარ ვარობაზე, ვარად ამისა შეიქმნება 8 მსბეი-ლი სახელმწიფო ტყესადაც ზოღად 5 700 კილომეტრის სარგებზე.

ბუნების გარდაქმნის სტალინური გეგმა იყრნობა ძლიერ ტექნიკურ ზაზას, ვანელიდ პერიღმი უხვი შექმნილია 350-ზე მეტი ტყესადაც სადგური. ამ სადგუ-რების განსარგებლბაში უახლესი ტექნიკის ათელი ათასი მღღავრით ტრაქტორი და მრავალმანერი რთული მანქანები და მექანიზმები. ასეთელი ტყესარგები და ტყესადაც მანქანები, საღადატე გუონები, ბულიდურები, კულტვატორები და სხვ. ამუშავებენ ასეთლ ათას ჰექტარ ნიაღვრს ნიაღვრს კავშირის ტყესადაც ნაწი-ლის ველიან და ტექნიკიან რაიონებში, ასეთლად და ტრავერ ტყე მექანიზმებზე

ჩვენი ქვეყნის ველიან სიყვებში გრანდიოზული მასშტაბით ვარად მეშა-ობა წყავარყოფებისა და ღლი მღინარების ნამებრზე სახელმწიფო ტყესადაც ზოღების, ვარებო კოლმურნობებისა და საბჭოთა მურნობების მინდრებზე მინდორსადაც ტყის ზოღების ვასაწმენბლად, ვანელიდ გუბურებისა და წყალსატე-გვის მშენებლობა ადგილობრივი წყლების შეკავების ზაზაზე. მათი მუშეობით მო-ეწვი ათელი ათასობით ჰექტარი მორბლის, შქების ვარბლის და სხვა კულ-ტურების ნათესების მოწყობა. მოწინავე კოლმურნობების, საბჭოთა მურნობების, სატყეო მურნობებისა და ტყესადაც საკლერბმა წყლს დიდ წარმატებებს მიად-ღებს. ვაზაზეზე მორბიდად შესრულებული იგი მინდორსადაც ტყის ნარგავების ოთვისა და რვეს წყროვი გეგმა. წარმოდგენა მთი ექონობით ამ საბჭოთა მოუღობებზე, სპანისია ითვისება, რომ მარტო 1951 წლის მუღდობაზე საბ-ჭოთა კავშირში დაოსილად და დარწმუნე ვატილებით მეტი ტყე, ვიღერ ამერიკის მყეობებულ შტატებში მთელი საუცენის მინდობზე.

ტყის რვეს ასეთი მოყვლობა და მასშტაბი, როგორც საბჭოთა კავშირში მინ-დინარობს ამჟამად, არ ახსოვს მსოფლიო მიწათმოყვების ისტორიას. ამ წარმატებებს დიდი წყლიდ მიღწევის მიზნებზე საბჭოთა ვტიობიოლოგიე მყენირებას. ნიღერბა მეღვდვარბა, ი. გ. მორჩინის იღვების ვამტრებულბაზე ტ. დ. ლისენკო, წამოაყენა კოლმურნობებისა და საბჭოთა მურნობების მინ-დრებზე მინდორსადაც ტყის ზოღების ოთვის ბუღონირები წყი. ასეთი წესი უზრუნველყოფს ხის ეკოლოგიას, უწინარეს ყოვლისა, მუხის განვითარების საუ-კეთესო პირობებს. ბუღონირები წყი ხალხსაზრად ნარგავებს ვამტრად ვამტრეს ხდის მათი უზიარობები ტყის—ველის ბალახების წრინადღვე, ვარებო ითვის ამ ნარ-გავებს ველის ცხელი ქარებისგან.

სახელმწიფო ტყის ზოღები, ვარად საბჭოთა კავშირის ველიან და ტექნიკიან ზონების, იქმნება ვარებო მყოველმე რესპუბლიკებში—საქართველოში, აზერ-ბაიჯანსა და შუა აზიის ზოგერი რესპუბლიკისა. ასე, მავალიად, დასალოდ საქართველოში 1949 წლიდან იქმნება ველისთვის 11 მინდორსადაც ტყის ზოღი, ციტრუსენარ ნარგავებისა და ჩაის ბალახების ცევი ქარებისა და აღმისავ-ლეთის მორწყავისად დასავად. ზოღები ვეკალიტებთან ვრად რვეენ სითის მტირის ვრბის ხუბს, როგორცა ვაგალი, წაბო, შუხა. სარევი მასალის უღიდესი მოიზონებების უზრუნველსაყოფად რესპუბლიკის შექმნილია საკეა-ლური საბურველი და ორანგერიები, მოწყობილია ტყის ველისადაც სადგური. შედგენილია ვეკალიტების სახელმწიფო ზოღების გაწმენბის ტექნიკური პროექტი. 1950-1951 წლების მანიჭულ ვარად 1 500-მე ჰექტარი ტყე, ვარად ამისა, კოლმურნობებისათვის ოთავინ საქარბაღში ნაკლებზე და საკოლმურნეო მიწეზე დარგე 10 ათასზე მეტი ვეკალიტები.

არბაღავათის რესპუბლიკის შეიქმნება 12 ტყესადაც ზოღი. ისინი ქარები-საგან დიღვეენ ტრესპუბლიკის უღიდერის სასოფლო-სამეურნეო რაიონებში—საქარ-ბარბის, ღინარბინანსა და ხაშანის დაბლობების, რომლებზე ვარბაზებს ამ-ღვეენ ზამზას, ბოსტნუღებს, ხილს. ბაქის მახლობლად ტყის ზოღები დამღურული ქარებისაგან დიღვეენ აფშრინის მიწებს, სადაც ორგად შუისისლი, ზუფინანა და მწრდი სუბტროპიკების სხვა კულტურები.

საღ, რომელ კაბიტაბისტურ ქვეყნებშია შესაძლებელი ასეთი შემოქმედებითი მუშაობა?

არც ერთი კაბიტაბისტური სახელმწიფო არასდღეს ნამდილად არ იბრბებს ბუნების გარდაქმნისათვის და არც შეძლიდა ხელი მოკლის ამ საქმეს. კაბიტაბისტური ქვეყნებში არ არსებობს ზრუნე ზალზე და პირად ვამდ-რებისათვის კაბიტაბისტური არავრის არ ერიღება. ასე, მავალიად, ესანელი და ბალახტარბებს კრახე მთელი ტყეები ვატიებს, რის შედეგადვე ტრაპიკულმა ნიაღვრებმა ჩამორეცეს და ქარებმა ვამოტრებ იქნური ნიღერის მიწები.

ნიაღვრის ასეთი ნაღერის სრითი ამჟამად ვანსაკურებელი სესხალი შეგვედ-ობა დღინობათ ამერიკის მურნობულ შტატებში. დამწეულელი XVIII საუკუნიდან, ამერიკის მურნობულ შტატებში ვანადარებულბა ტყე 144 მილიონ ჰექტარზე, ამის შედეგად ნიაღვრის ეროზია მთელი 476 მილიონ ჰექტარზე მოწს.

თუმცა კაბიტაბისტური ქვეყნებში არის ხომღე ლაბარევი ტყის ნარგავების შე-მნარე, მებარსინამდებელი დასახელი გეგმის მყენიერ ნაწილები არ სრულ-დება. ასე, მავალიად, ამერიკის მურნობულ შტატებში 30-ან წლებში მიღ-ბული იგი ტყის ვარგების პროგნოზა 512,8 ათას ჰექტარზე. მებარსინამდ-ბულიდ მოღილ 12-14%/წ-ით, და ამჟამად ისინი იღებება, რაც დიღარა.

ინგლისში ტყის ნარგავის ომისმღდობი პროგნოზა ითავლისწინებს ყოველწე-რად 40-50 ათას ჰექტარის დარგება, გეგმა კი სრულდება მხოლოდ 5-10%/წ-ით. იმპერიალისტებისათვის უფრო ხელსარეული ვანადარებულბა ტყე 144 მილიონ ჰექტარზე, მდეგ ვაბარევი ომის დაღინანება, ვიღერ ბუნების გარდაქმნისათვის პირობა. როგორი კონტრასტურ გეგმებზეა საბჭოთა ქვეყნისა და კაბიტაბისტური სამე-ორის შორის ამ ვრცელტრად მავალიობისა.

ბუნების გარდაქმნის დიდი სტალინური გეგმა მოქმედებაშია. ვატილის სუბ ცოტა ნანი და ჩვენ ველზეზე აზრადღება და ახმარღება ტყე, უსაყოფი უღანმინების ადვილად კი აღმეყვინება და აყვადება ბალეში და ცყე-ბი, ვაბარღება თვალურდენი ნიღერი საძიფრები.

სოფი ორჯონიკიძის სსსრ-მუზეუმი

საქართველო
სსსრ-ში

მთა-ფრღობზე მდებარეობს სოფელი ღორეშა. 1886 წლის 28 (15) ოქტომბერს აქ დაიბადა პოლშვეიცური პარტიის დიდი მოღვაწე, სოციალისტური მშენებლობის გამორჩეული ხელმძღვანელი, დიდი ლენინისა და დიდი სტალინის ერთგული თანამებრძოლი, მკვლევარ რევოლუციონერი-პოლშვეიცე გრიგოლ კონსტანტინესძე (სერგი) ორჯონიკიძე.

მშობლივად მშობლიობი ეწოში, ათვალეურები იმ ისტორიულ სახლს, სადაც იწვა და ბავშვობის წლები გაატარა სერგო. ერთ ოთახში დგას მისი აკვანი, იქვეა ის სავარძელი, რომელზეც იწვეებოდა ორჯონიკიძისთან სტუმრად ჩასული სერგო მირიანისძე კიროვი.

ორასზე მეტი ექსპონატია წარმოდგენილი ამ შესანიშნავ სახლ-მუზეუმში. ზოგი მოფარდაგებულ კედლებზე კიდია ჩარჩოში ჩასმული, ზოგი კი დერეფანშია განლაგებული. ისინი მოგვიხსენებენ კომუნისტების ბრწყინვალე საქმისათვის თავდადებული მებრძოლის უდიდეს რევოლუციურ, პარტიულ და სახელმწიფოებრივ მოღვაწეობაზე, უცქერი მათა და თვალწინ გეტანება უშიშარი პოლშვეიცის სტატეია ცხოვრება, სერგოს დაუცხრობელი ბრძოლა ფეიომაკრობოების წინააღმდეგ. მისი მრავალფეროვანი მუშაობა ოქტომბრის დიდი სოციალისტური რევოლუციის გამარჯვების შემდეგ.

რევოლუციამდელი პერიოდის ამსახველი ექსპონატებიდან განსაკუთრებულ ყურადღებას იქვეყნებ ფოტოსურათი: „ი. ბ. სტალინი, ი. მ. სვერდლოვი, ვ. ი. კუბინი-შვილი და გ. კ. ორჯონიკიძე ერისთვის გადამსახურებნი“. ფოტოსურათის ქვეშით მოთავსებულია ნაწვევები სვერდლოვის წერილიდან დისადმი:

„გურ ორიოლე სტრიკოსნ. მე და იოსებ უკლამოვილი კიდეც 100 ვერსით შორს გადავყავართ. ჩვენ უკვე 80 ვერსზე ვიქნებით პოლარული წრის ჩრდილოეთით. ჩვენ იმ მხოლოდ ორნი ვიქნებით ორი ჩარგის თანხლებითა. გააძლიერეს ჩვენდამი მეტეოლოგიკობა, მოგვუფრებეს ფოსტას. წელიწადში მ-მ-გურ მი მეიღობო მწერილი“.

მუზეუმში დაცულია იმ ისტორიული დღეების ფოტოსახლი, რომელიც 1921 წლის 25 თებერვალს სერგი ორჯონიკიძემ ბაქიდან გაუცხანა ლენინს და სტალინს. აი რას ვკითხულობთ ამ დაცემაში:

„თბილისზე ფრილებს საბჭოთა ხელისუფლების წითელი დროსა, გეუმარტოს საბჭოთა საქართველოს! ო რ ტ ო ნ ი კ ი ძ ე“.

დიდა სერგი ორჯონიკიძის დამსახურება საბჭოთა საქართველოს კულტურისა და სახალხო მეურნეობის აფრევების საქმეში. სერგი მზერვალე მონაწილეობას იღებდა სოციალისტური მშენებლობის ყველა უმაზე ჩვენ რესპუბლიკაში. ამის თვალსაწინი დოკუმენტები მუზეუმში გამოფენილი ფოტოსურათები: ამანაწი

სერგი ზაქისის პირველ მახათობაზე 1922 წელს და ბერია და ორჯონიკიძე რინიანესში.

ამხანაგი სერგი ორჯონიკიძე უკანასკნელი შვილი წლის განმავლობაში მუქრულეული ენერგიით ხელმძღვანელობდა და წინ სწევდა ჩვენი დიდი სამშობლოს სოციალისტურ მრეწველობას. მან შექმნა და განავითარა მრეწველობის მთელი რიგი ახალი დარგები, განუზომლად დიდა მისი ღვაწლი და ამაგი საბჭოთა ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციის საქმეში. მისი ამ ბერიოდის უდიდეს სახელმწიფოებრივ მოღვაწეობას გვასახავს მუზეუმში წარმოდგენილი მრავალი ექსპონატები.

ფოტოზე: ზემით — ორჯონიკიძის ძეგლი, ორჯონიკიძის სახლ-მუზეუმი, საქ. კ. ა. (ბ) ორჯონიკიძის რაიკომის მდივანი ამხ. ზ. კიანაძე სახლ-მუზეუმის გახსნისას კრის ღმრის ქვეშათ — ორჯონიკიძის რაიონის მშრითლთა მიტინგი სახლ-მუზეუმთან.

ფოტო ვლ. გინზბურგისა.

მრავალი წლის განმავლობაში თურქეთის საკარობაღმწიკო ინტარეზობა დიდი პოეტიკობისმქონე ნაშრომს სთქვამს, ხოლო 1948 წლის აპრილში თურქმა სატრაპებმა მოკლეს პროგრესული მწერალი საბავთრო ალი.

საბავთრო ალი რეალისტა მწერალია. ის კარგად იცნობდა თურქი მოსახლეობის დღემდე ცხოვრებას, გრძელწლიანი ჩინონიქების სიძირეყვას და თავჯახულობას და თავის პატარა მოხიზობებში დიდი ოსტატობით ხატავდა თურქეთის ცხოვრების რეალისტურ სურათებს.

მოთხრობა „აიარანი“ რომელსაც წვენი ჟურნალის ფურცლებზე ვაქვეყნებთ, საბავთრო ალის ერთ-ერთი პოპულარული ნაწარმოებია.

მ ო ტ ხ რ ო ბ ა

ნახატები ალ. ხანძემასის

სადგურისაქენ მიმავალ გზაზე ლხეზა თოვლი. ტალახი მუხლებამდე აღწევს. თვალისმიწმირვალად ბრწყინავენ ამომავალი მზით განათებული, თოვლით დაფარული მინდვრები. აღმა-აღვ სუსტად ეღავენ მზეზე რუხი, ბინძური წუშები. პატარა მასანი მიდის, შიშველ ფეხებზე მხვილი ღერსმნებით დაქვიდილი უზამაზარი ფეხსაცმელით აცვია, მარჯვენა ხელში სპილენძის თუნგი უჭიას. ბავშვს უჭირს სიარული და ბრძოდვობა ჩერდება, რომ სული მოითქვას.

მწლია მისთვის მძიმე თუნვის ზიდა. იგი ხშირად ტავის მიწაზე თუნვის სანძის, რომ უფრო მოხერხებულად მომარგვის დგამს. ყუვილი ნაზი-ჯის გადავლებს, ბრანთი პირამდე ხატვ თუნგი შეუღებულ წევს, სახელოური უხსტება ხელდამ და თუნგი დაღობს გადაყურებას. ფეხსაცმელის საქეპარა ისეა ნაუთილი, რომ შიშველ ქუსლები ტალახში ეღვას.

მასან კიდევ იყო საათის საჯალი ღრანი. იგი ამ მანძილს ყუვილდათორად გადის—ზაფხულშიც და ზამთარშიც, მაგრამ გზა დღეს განსაკუთრებით გრძელი ეცნენა. განსაზი ბირავი, რომელიც ვასაველი მანძილის შუაზე დგას, ოდნავ მოჩანს ხელში.

მასანი ვერ ამწევს ვარგის ნანძობ სურათებს. ვიწრო ღელე ჰკვეთს შლამან ველს, შუამდე მალა, ხმელ ღერწმანში მიედგება. მას სულ ახლოს უნდა გაეზო, რომ შეამწიო. მასზე დადებული სამი ძილასავან შეურული პატარა ხიდი ეჩანობს, თითქოს ეს-ეს არის დაიშლებია.

მოთხრობით დგას გორაკზე მთრული წიქსელი. მისი ბირლის ხმაური არ ისმის ახლა ზამთარია, წიქსელი კერპში სან ღელე მეტს არ მეუზიას და იგი მომალე მიმოვლავს ვაგს.

ბავს მიხიბვებს. იგი არ ფიქრობს ირ პატარა მძაზე, რომელიც მოთუნენ-ლდე ელიან მის დაბრუნებას, არ ფიქრობს დედაზე, შინაშისმასხურად რომ მეუზიას სოხილდამ ითხი საათის სავალი დამორგებულ დახშირ, არც იმაზე ფიქრობს—შეძლებს თუ არა აიარნის გაეცდეს თავში მხოლოდ ერთი აზრი უტარებლბს—ისევე მოუხდება სახლში ამ გზით დაბრუნება. და ის მძიმედ იზარბა, როგორც ხანგრძლივი ტირილის შემდეგ. ცხვირი იმწებს იმ ხელის ზურავი, რომელიც ქვის ჩაუღლეჯავს, შემდეგ იუფება წიხიდან სადგური უკვე ახლოსა. ირი მხრიდან შიშველი მთებით შემორტყმული მინდვრის შუა დგას სადგურის მთრული მუნია, რომელიც სევდას იერს მატებს ბრაველად მგაგობა გაპარული აკაციები. მთელი ეს ნაკვობა შემოხევიით დაგვეყვულ უკვების ყრილის უფრო მოგაყენებს, ვიდრე სახლს.

დღემო ირგერკ მოდის საფხობე მატარებელი. რამდენიმე წუთის შემდეგ ითიქის უჯრის, რომ ახეთ უდაბურ ადგობს ჩერდობა, ისევ ოდნავ საყვირს, რომელიც სახარულის ნოტიბ ეღვინენ. და განგრძობს გზას.

მის მესერი შემოღობილ სადგურთან მიხლდა მასანს ოდნავ ხული მოითქვა და მერე კარგად ვაგარა.

ურნასა და დაინდავებს შორის სცივრებზე ირი გვლიბ იჯდა. მასარში გამაწოხილბი ენაგარა მიმოვლელი მიუღებლად კედლებს. მათ ვარდა ვაქარავენ იყო. რაცა მატარებელი დიდ სადგურებში ჩერდება, ბავანი ხილი, დღიონია-ხილი, მწვადის გამჭიდვლებიბ იცხება. აქაურობას კი მხოლოდ ზაფხულებით

აკოსვლებს რამოდენიმე გლები, რომელიც შავი ურჩინი, ნესვი და საზამთარი მოაქვს. ზამთარი პატარა მასნისა და მოხუციბული კოჭლი გვლიბ ვარდა, რომელიც სამ-თხბ დღემო ეჩიხელ მინის მსახლსა მყიდის ჩვეულებრივ, არავნა სისან.

მატარებლის მოაღებობისა სადგურის უფროსი უმჯავიდილო სახით გამოიღის და, ვაკცილებს თუ არა შემადგენლობას, ისევ იმალება თავის კაბინეტში, სადაც, აი უკვე ათი წელწადა, ყუვილად ავჯიბრებს რადიომწილბს, მაგრამ მანაც არ დაუტარავს იმედი, რომ ოდნავ ალაზარებებს.

მასლის გამყუდილი გვლიბ დღეს სადგურზე არ იყო. მასთან თუნგი ხელდ მიწაზე დედაც და დაატყურდა ლანაწავს. ვინ იცის ყუვილდებობა საიდან მომავალი და სდ მიმავალი ორქულმავლებს ასობით დადამინი ამ გრძელი, უსარყოფელ გრძელი ლანადაბებით. ორქულმავლები მიიღებენ, ხოლო მათ ნაგაგამზე ჩრებდა შავი, მსუქე ლეკვი.

საყვირის მკვეთრმა ხმამ შეაკრთო მასანი—ეს, მატარებელი იუწუებოდა თავის მოახლებებს. ორქულმავლამა ზნტად მოაბრია შემადგენლობა და ზედ, შავ ლეკვიბან ვაჩრედა. ბავშვმა, როგორც მომართულობა მანქანამ, ხელი წავავლი თუნგს და გაიქცა მატარებლის გაყოფლით. იგი შეტყურება დაწვრება, თან მსუქენებლიც ყვიროდა: აიარანი აიარანი ახალი, კარგი აიარანი! ზაფხულებლით იგი მიხება; იცხვი როგორც ყუნღლი!—მაგრამ ახლა, ზამთარში, თეთი აიარნის ხსენება იწვევდა კაცებს და ბიბისებდ არავინ იუფებოდა.

დატყული იყო თითქმის ყველა ოფისი. ბავშვი, დაიქვიბი უფროსმა, ცდლობდა მინებს იქით მოეჩანა იმანი, ვინც მომარგებდნენ მისი თუნვის სანძისგან აიარნის დაღვას: შემტებელი გვლიბი, ხელისმწიბ, შეგებლობაში მიმავალი ვარისკები, ეკვი, ვახც წყურვილი სანაწავსა. მან უკვე სანაკურე ვარისნა მატარებლის გაყოფლით, ერთი ბოლომდე მთრავებდა, თუნვის ვეწრე მტყუვლად სევედა გამგარა ფეხებზე. ოდნავ მიმეხუზნილი სახით იგი ვანაგრძობდა ვყვირებს:

—აიარანი ახალი, კარგი აიარანი

ნებად ითხი ქეჩა მინების ვაგობს, თუნდედ ითხი ქეჩა! ააშნი ათ პაბსტრს მიიღებს. მასინ შესამტებელი იუნება შავი ზურის ვაგობს. უტენ, თითქოს მწიკე ვანათა: მას წარმოგვდა შინშილი დაღწურენებული ირი პატარა ძმა, რომელიც მოთუნენლდე ეღვდებოდნენ მის დაბრუნებას და ვანაგრძობ ვყვირობდა:

—ახალი, კარგი აიარანი ახალი.

ღელა შინაშისმასხურედ მეუზიას და კვიარაში ეჩიხელ თო მოდის სახლში, ისიც მხოლოდ რამდენიმე საათით. მას ორიოდ ლეკვი მოაქვს, ცოტა ხანზე, ხანდახან კი ცოტა ბავშვებიც, მაგრამ სამ შმერი კეჭს ეს ორ დღესაც არ ყოფილბ. დაბარებულ დღემო მების გამოყვებაზე მასან უხმებდა ზურავი. ერთი ძმა იყო ურნასა მერე —უბობს.

ეს რახტობა, სუბტი ბავშვები ყველაფერს ნაწივენ, რაც კი ხელში ჩაუვარდებიან. ამიტომ მასანი ყუვილად უჭირს და ეკლებს შორის შდრბამე-ვად იღვებობს მალავს არანს— იქ მისი უფროსი ძმაც მსუქენი. დღლით სადგურზე მიმავლბ უნებია, რომ მისი არ ექნის მარბ. მჭები შეტყამენ ბებრს თასა, რომელიც ერთ ბრეწვეტ ცხოვრობს მათთან და მათსავით შიშვილი იტარება.

რამდენჯერ დაბრუნებულა სახლში ილიის ქვეშ პურმარხილი, რამდენჯერ შეურიწყავს ძრწოვლით, რომ სანამ იგი არაზს ახსნად თვის ჯამში, მისმე, ტალახსავეგარი პურისაჲ ნამცეცად არ დატოვებიათ პატარებს. მაინც იგი არაზს სურდად და შეუცემო ნილი ტიპოლოდ წვებოდა ძველ ტაძარზე, ძმებს სალოდინ, დახუტული, გაქვირდნი სანის ქვეშ. იგი უკვე დადიანია მიერ-გია შიშისა...

მაგრა საზარელი იყო არა ეს იორი გაუმადლარი კუბი, რომღებოც მსგავსად არასოდეს არ იცხროდნენ, — მას აძრწუნებდა, იმედგენ, სიმულ-კლირით სახე თრიალბი ამ უსუსური არსებობის, რომლებიც დაგინებთ აც-ქრდენდნენ, რაკ იგი ხელცარიელია ბრუნდებოდა. ამის გახსენებაზე თმები ყუსულზე უღებოდა ხოლმე ჰასანს. ამიტომ გაუყვირის ახლა იგი მიიღოს ხშით. — არაწინა, არაწინა...

განგებულ კლახის ვაგონში ფანჯარა დაფეხა, მასში გრძელისებრი კაცის თავი გამოჩნდა:

— ახა, ჩემისის ერთი კეისი! ბავშვმა წილის კანკალი გაუწოდა. ქვიდან მირის მოუშორებლად, პატარ-პატარა ყულბუბით სვამდა კაცს. თხლილ არაწინა უღვამებთან უსაყვია ხა-ლალოწ ვევათებოდა. შენდებ მან თქვა:

— დამისო კიდეც! როცა კიდევ დლით, დადგობის ჯვითან აიპიატრიაწი მონიტი ამოიღო და ბუკ დაუღაღო: — თუთა პატარა ხორცი ღმობარწენს! — იგი არა მუკე — უსახუსა ჰასანმა და აქიო-იქიო მიმოიხედა. ირკველი სადგურის უფროსის ვარდა რაგან იყო. წყრილი თოვლი წამოივი-და და იგი მხრებით თანამალული იდგა მარცხენის წახლებლის მილოდინში. ბავშვმა დადგა თუნგი, მირიანას მასთან და ფული გაუწოდა: — ღია, დამხურდებო რე სუბოსატრიაწიანა! ზურგიით შეხებრებულმა სადგურის უფროსმა პასუხის მაგივრად წარის ჩამოქარა, ფანჯარასთან მდგარმა კაცმა თათით მიიშოპა ბავშვი:

— ეი, მიიდი აქ! ჰასანმა მიირიანა, — მომიცე ფული!

ბავშვმა მასმდე დაუბრუნა.

მატარებელი წილა დაიწრა ადგილიდან. ფანჯარასთან მდგარმა კაცმა ფული თლტლის ჯიშში ჩადო და უშწყო გამომტყველებით სიჭკარა:

— რა გიყო, არა მუკეს ხუთი პიასტრი!

ვაგონი ჰასანისაგან უკვე შეუთქმეს ნახეზე იყო. კაცი გაბმოყუდა ფან-ჯარაში და დაეყვირა:

— ეი, ბებიკო ზოიფისი ვიხილ შეწანას!

ბავშვი უზარო თაგლებით მიხერბებოდა სწრაფად მიმავალ მატარებულს, ბარბალებს მათგანი მისი მონიშნა:

— ბილმე ვიხილ!

ბიჭმა რაღაც ჩაიხუტებოდა, შემდეგ ასწია თუნგი და სადგურისაკენ გაიგარა-თა. შენისაგან წინ ჩაქცეულ და ზურგიით მიყრდნო კედელს, რომელიც მას თოვლისაგან იცავდა...

თოვლი უფრო მღვირაღ წამოვიდა. მაგრა ჰასანს არ შეეძლო ხელცარიე-ლი შიშ დაბრუნება. გაუწვივდა საღამოს მატარებლისაკენ ახლად. იგი ახსენდა სიცივისგან გამოიშლი ზულებს და თან იცხანდა. თმები უსწორ-მასწორად ჰქონდა შეკრებილი ამ მაქარატილო, რამდენი თხას კრწმუნენ ხოლმე, ცხებრები თაგლებით ჰარისაგან ცრემლით ცხებოდა, წამაწმუნე ჩიჩქი სიღობა.

ახა/ ავად საღამომდე, დროდადრო დებოდა, ხელებით მუხლებს იწვლიდა, შენდებ ისე ჩაქვებოდა, ზუბადე თაგლებს და მისი გონება სიკარიფოლში იძირებოდა. ფორი, იცხანა არაიპირი სიამოვნება არ ჰქვარადა მას. იგი მხო-ლოდ სიკარიფოლში მკვებდა დაგებენს. რამდენიმეჯერ დედა გახსენდა, თითქოს ზუღადა მის მცირად საბეს და უცხოურ თანერგონისაგან განიკდიდა ამ ქალის მიმართ, რომელიც იძულებული იყო მარტო დატოვებულია თავისი ხას შეიღი, რაში მხეწე შრომით ლუკმა ბერი მოეპყვებინა. თვითონაც ხომ გრწამდა რაღაც ელფორებს მატარა მარისაგანში! როცა საზარალი ქალ სახლ-ში ბრუნდებოდა, ის იყო არამშობული მასაც იმავე მშალალოდ თაგლი-თში ხებდებოდა, იგი მომადლილი ხორბლისაგან შეუხსნებ ხარშავდა უტყობი-დ. შემდეგ ცილიბობდა დღეა მანაც მოყვანა საღამომ წყნარობაში. საღამოს ისევ მიიღობდა, ნანდანას სიტყვის უოქმელადაც. ჰასანს არასოდეს გაუთვია მიგან მამისა, ან საერთოდ რომელიმე ნაიოსების შესახებ.

კაცმა რომ თქვას, მან შენდებ რაც თანე ახსობს, მასთან არც ეს უფიქრია ამაზე, მთლიან მისი სიცივისის აზრი თითქოს მხოლოდ იმანდმდარბოდა, რომ გაეცადა საღვურწო არაწინა და პატარა ქმნის გამოიყვება. ამიტომ ერთი ხაწურული უფრო არ ახვენებდა მას: მაინც რა მანა, თუ ერთი მშვენიერ დროს დედა დაბრუნებდა სახლში, ჩაბოღინებ დლით მთავრად ლოგინში, ვისზე და-საშურებლად დაზადებს კიდევ ერთი შვილის და აიპილდ დღის შენდებ ისევ საშუალოზე წახული მის კისერზე დასტოვებს ბავშვს? ჰასანს ხომ ამ დუმა-ტრებებულ სტერმის გამოიყვება მოუხებოდა...

ცხოვრება დლით დღე მშობე ზებდა და ჰასანს ბებერის თმის დამხარებით, რომელსაც რძე თანდათან უშრება, უძმისაგან გაწერილია ხრძოლა არსებობისა-თვის. დღისით, თავისუფალ დროს, იგი აიძვებს თხას, ხოლო თუ თოვლი მიდის, მდინარესთან აგროვებს დაბალ ხეულ ზალახს ცხოველებისათვის. ზაფხუ-

ლობით ხაქმე უკეთესად მიდის: დლით, როცა იგი სახლიდან გამოდის გრილი, საღვურწო ისე მიდის რომ დალილობას არც ეს გრწამოს. მაშინვე ახალბეს მთელი თუნგს, ვიბე უფლები ცხებდა, უხარია, რომ სახლში მსგავსად წავა. თუ არიანს ვაგედა დღე დღეც იყო ხერხდება ჰასანს საღამოს მატარებ-ლებს ელვებოდა. მაგრა მისი თუნგი უფრო ხრინავ საღამომდე ცარილ-დებდა — საღვურწო მხოლოდ ვაგებრები ხაღვრებ არიან...

საღამოს მატარებელი თობის ნახევარზე მიდის და ჯერ ისევ მისთაღობა, როცა იგი სახლში ბრუნდება ხოლმე. მაგრა ამ დღეს, მატარებლის მოსვლილ-და ნახევარი საათით ადრე შენდებ ჩამოწვა. ფრგან იმის შესახებ, რომ დაბ-რუნება ამ სიტყვისა და შიშში მოხებდა, იგი აკანკალდა, დაანარია კიდევ წავსდა. მაგრა ამ დროს თავისი თობისად სადგურის უფროსი გამოვიდა. ბავშვი მიხვდა რომ მატარებელი ჩქარა ჩამოვლებოდა.

მატარებელი სადგურზე ძალიან ციკა მას იდგა.

— არიან, ახალი არაწინა — უცირობა მასწინ.

იგი მატარებლის გასწვრივ დარბოდა და ფანჯრებში იყურებოდა. დარ-ბოქმელ მატარებლს აქა-იქ მოიხდენდა ადამიანების ბუნდოვანი გამოსახულები-თი. პირი თოვლით ცხებოდა, ხეული სილა ჰქონებოდა უზანაზარო ფესხცმელ-ბის ქვეშ.

როცა მიმავალი მატარებლის ფანჯრებთან გამოტოვრდელი ნათელი თხ-ტოვლები ათამბუნებ წყლის ბუბებზე, ბავშვმა აიღო თუნგი და სახლის-კენ გაიგარა. ის ჯერ არ შეეცოდა საინტერესო. თოვლი თაგლებს უბრავებდა. ყუდილი ნახევრად დადგმისას ირინი უცნაურად ზუბუყუდა და ხილდინის თუნგში. ბავშვი კანკალდა ვაგებოდა ხენისტყვასა არიგებდა არ ფე-რინება, დაგებებს გრწამობდა, მიიღობა წინ, როცა რაც ცხებოდა ალითი მიეკლევდა გზას. რაც უფრო დრმაღ შეიძოდა კოლში, არიანს ბავშვებს და ფესხცმელის ტაბაშორს კიდე სხვა ბებრები უერთდებოდა. მოშორებით ლმობდენ რომელიმე მსებეცე...

შეზახან იგი უფრო აკანკალდა. ცვადა სწრაფად იარა, მაგრა მდეგბი ეტლიანდებოდა, თუნგი მწარედ სცემდა სიცივისაგან გამოიშლი ფეხებზე. მას უწინიდა მუხლებთან ტალახისა და მტვრის უმუბლის, რომელიც უკვე გარ-კვეთი ცხებოდა, დააწეწდა შიშშიაღ, დალილობა, თავისი პატარა, გამზღარი ძმების თაგლები. მისი ერთადერთი სურვილი იყო, რაც შეიძლება ჩქარა მისულიყო სახლში, მაკუნულეთი კერავი მიმპრალი ნაკვერხლით ვან-თებულ თობის კუთხებში, მგდარეთი თო კედელს შორის, გაქცეოდა ამ უსახურყო უყურების, ამ საზარელ ყუბოლს...

ფესხცმელი ტალახი ჩაეფლდა და მან თუნგის ქვეთი ფესხცმელმა განა-ვრძო სიბრძოლი. არიანს სახეში უშახუნებდა, ესხმებდა ტანსაცმელზე, ლდებე-ვიდა მაწურე. შეზახან კბლის კბილზე აციხებოდა, ყული შემამაწურებულ ვიკრებს გაბოცებოდა... უკვე გასცდა შეზახანზე მდგარ ხმელ ტრავებს. ფაროლო ახლდა თაგლებს და დაეყვირებოდა მისწერებოდა ხიხინებდა, თითქოს სურ-და მხერი გაეგრებდა დამე, მაგრა მის ვერაფერს ხებდებოდა. დამით, თუნგიც კარ-განინებო, ხოლმის სინაფლით მხოლოდ ახლოდან ჩანდებდა და ახლა ბიჭს ეცნა, რომ ვერასოდეს ეტრ მიავლებდა სახლომდე. იგი მოყვად ვიღურ, უსა-ღვრო შიშ, როცა რა ჩხიში მომწეწებოდა ნადირი, რომელიც მიხვდა, რომ დღელებს თანე ვიღარ დადებებს. მან სინებულში იბრლოდა და სიბრძოლი განაწერა. მიუღი ძალით ყვარებდა, მაგრა მის მას უკუწეიო მსპიდა.

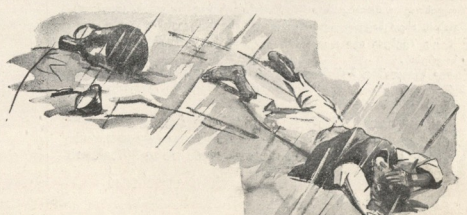
დროდადრო ამ ყვირითი ისმობდა „დედა, დედა...“ მან ეს მხოლოდ აკა-აკა აააააა...

მგლებს ყუბოლი ხან ეკარებოდა თოვლით, ხან ისევ გარკვეული ხსობდა მის წეს, სულ ახლოს. ჰასანს მიიღებ გამოიცილა ძალი. შიში შეერტყა ყო-ველი მადრება. თხლი თაგლები მისმდე ჰაუხუნებოდა მისი მშვედლი ფესხს ყო-ველ ვაგებრებზე. ეს მან მათარახივით ერეცებოდა ბავშვს და უფრო უღი-ბებოდა შიშში. მას უკერ არ ჰყოფნებოდა, უღნდა წინ გაიხებო, ხელით ამოიწო-ბინდა თაგლები. მათი მუხებზე დედაც, მერე მხოლოდა, მაგრა რამდენიმე ნახევრის შემდეგ ისევ წაქცია, მისი ყული არამდამანერ, გამზულ ხმებს გა-მოიყვებოდა.

მგებრი უკვე მოახლოდნენ, ირკველი უფლიდნენ მას, და მათი ყუბოლი მჭარავდა ბავშვის ყვირლი. იგი მოკრწინებოდა იმდენ უსუსრობით რომ თანდა-თან ვარავდა მას, ის თუ კბილებს კაქკაწი შეუტრებოდა ზუბებებთან „დედა, დედაცო, დედა“...

ამ დროს სახლში, მისგან სულ რამდენიმე ასეტლი მტერის დაშორებით მას ელვებოდა მისთვის ყვირლი. იგი მოკრწინებოდა შიშით შეკურბობილი იყო პატარა მარ. ისინი ეყურებოდნენ ერთმანეთს, უხსენებდნენ გარეც ქარის სტვენას, სოფლის ძარ-ბოვლი მიხერბოდა მგლების ყუბოლს და მამადაც ჰარობდნენ.

თარგანი შოთა რსხანია

ქამკურული ბრიგადების პარტი

„დროის“ წინადადებაზე წინაშე უდავო დაუბეჭდილი ფორმა მითხველს აცნობს ჩვენი ქვეყნის მოწინავე ქალღმერთს, სოციალისტური შრომის გმირს — ვარდო ბრუნაძეს.

სამი წლის წინ, როდესაც ვარდო თექვსმეტი წლის გახდა, მას პირველად, დამოუკიდებლად ჩააბარეს ჩაის ნაკევი. რამდენი შრომა დასჭირდა ვარდის იმისათვის, რომ თავისი ნაკევი გაეხუფაყვებინა, ბურჭებში პატარა ბაღახიც არ დარჩენილიყო. უფალად, დღემოდ თავს დასტრიალებდა.

პირველსავე წელწაღს ვალდებულება იცირა ექვსი ათასი კილოგრამი ჩაის მწვანე ფოთლით მოეკრევა. მოკრევა კიდევ და შვიდასი კილოგრამით გადააპარბა ნაყისრ ვალდებულებას. უკვე ჩიდმდები წლის ვოგონამ გმირის სახელი მოიპოვა და ოქვის ვარსკვლავზე გაბრწყინდა მის მკერდზე.

ვარდო მიღწეული არ დაქაოფილდა, იგი განაგრძობდა პლანტაციის უწყობად მოვლას. ზამთრიდან იწყებდა გადაპარბას. შეიქონდა სახუჭები, არც ერთ აურთ“ ფოთლის არ სტოვებდა ბურჭე, დაკვირვებულად იცოდა, რომ „ყრუ“ ფოთლებში არც თვითონ იპრებოდნენ და სხვადა უშლიდნენ ვარდის. ჩაის განწმენდილი კრეფდა და ამობრუნებდა მის ნაკევაში ჩაის ფოთლით მოვლად, იგი პლანტაციებთანა და შვენიერთა ვარდის შობილიური მივლით, მაღალ მთაზე სიფხელი გაშენებულა — უროლოის თავზე. სიფხელსაც ასე ჰქვია — უროლოისთავი. სიფხელს ათრ ადვანს, მტირალას მთა“, რომელსაც მდემდამ ნისლი ახვევია. ამ მის ნისლი ზმირად იწყებს წვიბას, მაგრამ გავლენა თვეებში უროლოის თავზე და მის პლანტაციებში შრება ნაკვადები. რა ამობრუნებს მათში ხევიბიდან ჩაის ბურჭებში საუფ წყალში? და რომ ვარდის ჩაის ბურჭებში წურვრელით არ შეწებებულავაგრამ, ვადწვევიატა პლანტაციებში მილით წყალი გაეყვანა. ვადწვევიატაშეასხარულა და მაღლ მის ნაკევაში უროლოისწვლიდან ამოვანილი წყარო აჩხრალდა. მეგრ ორმოციბი გათხარა და ზაფხულში წყლის მარაგი გაიჩინა. გავლენა თვეებში უფელ ბურჭის ძირს ხელით რწყავდა. აღარ ეწინაოდა გვალვის. მეორე წელსაც ვალდებულება სასახელად შეასრულა. კვლავ გადააპარბა ნორმას. კვლავ აღიბედა ჩვენი ქვეყნის ვალდებულების ფურცლებზე ბათუმის რაიონის სტალინის სახელობის კომპერუნობის ჩაის მკრეფების, ვარდო ბრუნაძის სახელით. ფრთხილმეწამულით დადიოდა ვარდო. თრბრები წლის ქალღმერთს ვანა შეეჭლო უფრო დიდი სიხარულის ვაცდე!

ვარდო კვლავ ახალი ვალდებულება აიღო.

მშრომ ოქონ უნდა ებახებინა მადლიერი სამშობლოსათვის? ათი ათასი კილოგრამი ჩაის მწვანე ფოთლის მიერვე იცირა. ეს იყო მისი გმირული შრომის მესამე წელი. ეს ვალდებულებაც შეასრულა ვარდო. მოკრეფა ათი ათას ხუთასი კილოგრამი ჩაის ფოთლით. მშ შრომიბდა ვარდო. — მაგრამ იგი არც სწავლას იფრებდა. მან ექტერნად დაამთავრა უმაღლესი სასწავლებელში შესასულიყო და ათიოლის გამგზავრა უმაღლესი სასწავლებელში შესასულიყო. ვადარდა ვარდის სწავლის ვარტულები, მაგრამ რატომაც ვადარდა წყალბად. დროებით, მაგრამ მაინც შორადეობა სიფხელ უროლოისთავზე, მთის კორტოზე წაიბმდგარ პატარა ოღას, კომპერუნობისას, ახლო სიფხელით მოვლად თავის ნაკევის.

მაღლ შეგვიანა იგი დიდი ქალქის რიბში, სტუდენტის მჭეჭერე ცხოვრებას. იგი სწავლავდა მოწინავე გახდა და თუ კომპერუნობისაში სანამ მივლით ითვლებოდა, იგი აქაც, ინსტრუქტორისა, სამადალით სტუდენტია.

ახეთია ნათელი გზა ჩვენი ქვეყნის ბედნიერი ქალიშვილისა, გზა — შრომითი სახელგანთქმული ადამიანისა, ბრწყინვალეა მისი დღეა. ვადარდებ, მისთვის უზრუნველყოფილი კიდევ უფრო ბრწყინვალე მომავალი.

მ. ზედლინიძე

წინ!
ტრაქტორებით
ყამირი დახან,
რომ კომუნამდე
თვალი ვადაწვედეს;
რეკლუტია
გვიბრძანებს ახლა
ვიბრძოლით შრომის
ბარიადაზე.

ფიცხლად გასძახე
ლოზუნე მოკლე
მშრომელი რიგებში
ყოფელ ამხანაგს.
დაცკერულ ბრიგადას
სამაქრო მოპყვეს,
დაცკერულ სამაქროს —
მივლი ქარხანას.

წინ!
ათასწლით
გაუფალ ბნელეთს
ელნათურების
სტყორი ისარი;
გადავამტრით
ხუთწლიან გეგმებს —
ეს გვეწოდეს
მიზნად დასაფიცარი.

მწარე წარსულის
ნარჩენიც მოსპე,
როგორც ძველმანი
ბარე-ბარხანას.
დაცკერულ ბრიგადას
სამაქრო მოპყვეს,
დაცკერულ სამაქროს —
მივლი ქარხანას.

დღეთა შორეში
კომუნა დიადს,
ოქროს თევზითი
ვერვინ დაიჭერს;
ჩვენი დრო დიად
შეტყვის დღეა,
ბრძოლებით გაპყვე
გმირულ ნაბიჯებს.

იქ, სადაც სცემდნენ
ძველებურ თოხებს
ტრაქტორმა ველი
ააღილაფო.
დამცკერულ ბრიგადას
სამაქრო მოპყვეს,
დამცკერულ სამაქროს —
მივლი ქარხანას.

წინ!
ჩვენი ძლევა
არ შეუძლიათ
ბურჟუის ძალღმერს,
ბოროტ ავსულებს,
თის წელიწადში
გეგმას ხუთწლიან
ავსწევთ, ვავსტანთ
და შევასრულებთ.

მდინარეებში!
ელექტროდენი
მიეყით ქარხნის
გულგანასარად;
ბრიგადას მოპყვეს,
სამაქრო მთელი,
დამცკერულ სამაქროს —
მივლი ქარხანას.

გულო, აიყეს
ახალ ხალისით,
გახვი ლადი და
უფრო მგზნებარი,
აი, დავეციდა
სოციალიზმი,
ვით სინამდვილე
ნათვებარი.

ლექსად გავახობთ
ლოზუნე მოყვასს,
მოვავარყოთ
სიტყვით ქვეყანას.
დამცკერულ ბრიგადას
სამაქრო მოპყვეს,
დამცკერულ სამაქროს —
მივლი ქარხანას.
თარგმანი
ირაკლი აბაშიანი

შაშორი სადოვრებზე

ისინი უწინოდ და უგზეოდ ვერ ჩერდებიან. მაო უყვარი რადიოს მისმენა, ქვეყნის ამბების გაგება, უყვარი დერწმის უბრალო საღამური და მამაკაპური ფანდური.

სადაც არ უნდა იყვნენ ჩვენი მწვემ-სები, შავი არაგვის პირას, თუ შორი კასპის ზღვისპირა მიდამოებში, ისინი ყველგან გრძნობენ პარტიისა და ხელისუფლების განსაკუთრებულ მზრუნველობას, დახმარებას, მუდმივ უფრადლებას.

ახლა ისინი ზამთრის საძოვრებზე მიდიან. უკვე დაიძინენ ფარები, დაიძინენ სურსათით, ქვაბებით, კასრებით და ყოველგვარი მიწუბობილით დატვირთული ურმები, სატვირთო მანქანები. ისინი უკვე გულამარის ხეობიდან გამოვიდნენ და საქართველოს სახელმწიფო გზას დაადგნენ. აქ კი ერთ ნაკადად უფროლებიან ასეულ სხვა ნაკადად უფროლებს.

ფარას, რომლებიც დარიალის ხეობით მიემართებიან კასპის ზღვისპირა დაბლობებისაკენ, წინ ცრცელი გზაა. ტანმორილ ცხენებზე სხედან მწვემ-სები, ზოოტექნიკოსები, ფერმათა გამგეები, ვეტექიმიზები, ფერმლები, კოლმეურნიებათა თავმჯდომარეები, პარტიული და კომკავშირული მუშაკები. ისინი მხედრული უყვინთი მიერეკებიან ფარებს დარიალისაკენ.

შვიდი-რვა თვის შემდეგ, ზამთრის საძოვრებიდან დაბრუნებისას, ამ ვიწრო ხეობაში გამოვიდნენ იგივე მხედრეები, და სწორედ აქ, ამ ციკაო კლდეებთან დაიწერება აქტი სოციალისტური შედეგების პირველი მუხლი შესრულებაზე: ჩაივებარე ასი დღეა ცვარი. — ასივე უდანაკარგოდ შეინახე და გამოგზარდე ასოცი ბაკინა“.

... მიდიან, შირს მიდიან...

— დეკემბერი, ალბათ, ადგილზე ვიქნებით, მოზარდნი, გვიანხლეთო! — სტუმარმომიყვარობით გვეტაკებება ჩარკვიანის სახელობის გულამარის კოლმეურნიების ფარების მეთაფრი, ბრიგადირი ბურთა აფციაური, რომელიც წელს ორმოცდამსამეგრე მდის საზამთრო საძოვრებზე.

— გზა შვიდობისა, ამზანაგებო!

ი. მლიქაძე

როგორც კი მივხვამი ნიხლი გადაიყარეს, მწვემსებმა აიკრეს გულანაზადი და ნავაზებს დაუსტენეს. ახალგაზრდებმა მოხუცებს შეკავშირეო ცხენები მომგვარეს.

— გზა შვიდობისა, მივდივართო! — გასცა ბრძანება მეცხვარიობის ფერმის გამგემ შიო ბეკუარმა.

— მივდივართო... — გაისმა ეხო შავი არაგვის ხეობაში, სადაც ერთმანეთის ახლო ყოო დანანაკებული ორმოცი ფარი — ჩარკვიანის სახელობის გულამარის კოლმეურნიების ორმოცდაათქმსამეტი ათასი სული ცვარი.

ახლაც, ისევე, როგორც ძველად, დარიალის ხეობით მიერეკებიან ფარებს კასპისაკენ. მწვემსებს აცვიათ ქარსა და ყინვაში ერთნაირად გამშლე ქურქები, გვერდით კი შედამ დაწურულად ახლავთ კბილასრი ნავაზები.

სახლ-კარიდან შვიდასი კილომეტრის იქით, კასპის ზღვისპირეთის მიმდებრებზე წასულან ბრიგადები. ისინი ავიგენ ბოსლებს, საცხოვრებელ სახლებს, ამზადებენ საცკებს, გამკავო წუალსადენი, აწუავენ აბანოებს, დგამენ ელექტრო-ადანადგარებს და სხვ.

დიდად გაიზარდა მწვემსების მოთხოვნილება კულტურაზე, განათლებაზე,

ნიქიერი ახალგაზრდები

მხანა კეკელიძე

თბილისის სამხატვრო აკადემიის სტუდენტთა 1951 წლის საანგარიშო გამოფენა ყურადღებას იპყრობს თემატიკის სიმდიდრითა და მრავალფეროვნებით, თემებისადმი რეალისტური მიდგომით და გადაწყვეტით. არ არის არც ერთი დარგი ჩვენი ცხოვრებისა, რომელსაც არ შეეხებოდეს ახალგაზრდა ოსტატების ფუნჯი, რომელიც არ გადმოეტანათ ტილოზე, ქაღალდზე, ან არ გამოეტყვერათ თიხაში.

გამოფენის ექსპოზიცივაში ცენტრალური ადგილი ეჭირა ნაწარმოებებს, რომლებიც ასახავენ ამხანაგ სტალინის ცხოვრებასა და მოღვაწეობას. დარბაზში შესვლისთანავე წინ გვხვდებოდა ასპირანტ ა. გორგაძის მიერ შესრულებული გორელი ფიქი, ამახანაგი სტალინი ჭიათურის მაღაროელთა შორის, მაყურებელს იზიდავდა მესხეთე კურსის სტუდენტის, დ. გაბიტაშვილის მიერ კარგად მოფიქრებული მურათი, „ქარიშხალი იქნება“. ამ სურათზე მხატვარის ახალგაზრდა სტალინის ფიგურისათვის ფორდად მიუცია აღვლევებული ზღვა; ცა რუხი ღრუბლებით დაფარულა. — სადაცა იქუხებს. თეთრი თოლია დასტრიალებს ზღვის აშლილ ტალღებს. წინა პლანზე კი დგას შუბლშეკრული ჰაბუკი სტალინი, სახეზე მტკიცე გადაწყვეტილება აღბეჭდვია.

გამოფენაზე ყურადღებას იპყრობენ გ. თოთბაძის ნამუშევრები — ამახანაგი ბერია გორში, „მწვიდობისათვის“ და სხვ. უნდა აღინიშნოს, რომ სამხატვრო აკადემიის ნიქიერი ახალგაზრდობა კარგად იცნობს ჩვენი რესპუბლიკის ცხოვრებას და რეალისტურ ფორმებში გადმოცემს მას. სათელი ცოცხალი ფერებითაა შესრულებული გ. ველოვანის ესკიზი — ამახანაგი

ჩარკიანი სამგორის მშენებლობაზე. თავის ესკიზებსა და ეტიუდებში კარგად ასახავენ სამგორის მშენებლობას შ. ხოლუაშვილი, ლ. ჩორბაძე კ. მახარაძე, მ. დურგლიშვილი, კ. ხუციშვილი და სხვები. ისინი დაუფლებულნი არიან კომპოზიციას, ცდილობენ კოლორიტის რეალისტურად გადმოცემას. მათ ნამუშევრებზე გვხვდათ ხორამუსხმულ საბჭოთა ადამიანებს, კომუნიზმის მშენებელ ადამიანებს.

ორიგინალურად არის გადაწყვეტილი სოციალისტური სოფლის ცხოვრების ამსახველი თემები. ამ მხრივ განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს ზ. ნიგარაძის ესკიზს, „საკოლმეურნეო სამოვრებზე“. პატარა ზომის ტილოზე მწვანით შემოსილი გორაკია გამოხატული, რომელზედაც მიდის ნაბალახარი — ნაჩირი. მაღლა პაერში ლარბიგით დაქიმული, ელექტრო-კომპუტრებზე გაბმული მაღალი ძაბვის მავთულენი თეთრი ღრუბლებში იკარგება. ამ მავთულენს სიახლე შეაქვს სოფლის ბეი-ზაში, ეს პატარა დეტალი ნათლად ლაპარაკობს დღევანდელი საკოლმეურნეო სოფლის ინდუსტრიალიზაციაზე.

ნათელი, მკვიერი კოლორიტით გამოირჩევა მ. ხვიტაის სასპირანტო ნაშრომი, „გამოცდილების გაზიარება“. კარგად არის გააზრებული რ. ცუცქერიძის სურათი, „ჭადრაკის თამაში“ და მისივე ესკიზი, „პირველი სექტემბერი“.

ცალკე უნდა აღვნიშნოთ გ. ცომიას ქანდაკებები. ახალგაზრდა მოქანდაკე მიხერხებულად აუშუქვევლებია თიხა. მის მიერ გამოქვეყნილი შოთა რუსთაველი ნამდვილი რაინდია. ზემოწყნით დანაშაურობი და პლასტიურია გ. ცომიას მიერვე გაკეთებული მაღაროელის ფიგურა, რომელიც მთე-

გ. ცომია. შოთა რუსთაველი (ესკიზი).
ფოტო გ. დავითაშვილისა.

ლი ტანით დასწოლია ბუნის. მივლ მის სხეულში და დემომულ კურსებში არაჩვეულებრივი ძალა და მოძრაობა იგრძნობა.

მხრებზე ნაადრუმოსხმულ ვაჯა-შემაველის თავი მაღლა აუწევია, თითქმის თავის საყვარელ მთებს გასცქერის. ი. ოჩიაურის ეს ნაშრომი გამოირჩევა კარგი მოფორმებითა და ოსტატობით.

კარგ შთაბეჭდილებას სტოვებს მ. მერაბიშვილის მიერ წარმოდგენილი თქსონისა — ორთქლმავალ-ვაგონშემკეთებელი ქარხნის სამონტაჟო სამაქროს სტახანოველის, დ. ამირანაშვილის ბიუსტი. ავტორის კარგად აქვს გადმოცემული სახის ნაკვები. ბიუსტის კისრისა და თავის მოზრუნუნებაში ჩანს შინაგანი დინამიკა.

სამხატვრო აკადემია ყოველწლიურად მართავს სტუდენტთა ნამუშევრების გამოფენას. აქ ხალხი ეცნობა ახალგაზრდა ოსტატების ნაწარმოებებს, ხოლო თვით ავტორებს მეტი შესაძლებლობა ეძლევათ უკეთ შეამჩნიონ თავიანთი ნაშრომების როგორც ნაკლი, ისე ღირსება.

წლებგანდობა გამოფენამ ვეაჩვენა, რომ აკადემიის ნიქიერმა სტუდენტობამ, წინა გამოფენასთან შედარებით, საკმაოდ დიდი ნაშთი გადვარა წინ, რაშიც დამსახურება მიიძღვის მათ ხელმძღვანელებს: უ. ჯაფარიძეს, ა. ციმაკურიძეს, აპ. ქუთათელაძეს, კ. კანდელაკს, ს. კაკაბაძეს, გ. მერაბიშვილს, კ. სანაძეს და სხვებს.

სამხატვრო აკადემიის 1951 წლის სტუდენტთა საანგარიშო გამოფენის ერთ-ერთი ხედი.

ფოტო გ. დავითაშვილისა.

მისი ვარსკვლავი

სივრცე ზაქარიაძე
გიორგი გიგარის როლში.

ვერიკო ანჯაფიძე
დარჯაყანის როლში.

ლ. პარპაიონი

მაყურებელთა შორის დიდი წარმატებით სარგებლობს მარჯანიშვილის სახელობის თეატრის ახალი აღდგენა — „მისი ვარსკვლავი“.

„მისი ვარსკვლავის“ ავტორი, სტალინური პრემიის ლაურეატი ილი მისაშვილი ერთ-ერთი ყველაზე ნაყოფიერი მოწინავე ქართველი დრამატურგია. პიესა „მისი ვარსკვლავი“ ხანგრძლივად, მაღალიდღერით ნაწარმოებია. მისი ძირითადი თემა მოწინავე, საბჭოთა მატერიალისტური მეცნიერების ბრძოლა ჩვენი ხალხისათვის უფრო და მტრული მორგანისტული „მოდერნიზმის“ წინააღმდეგ. პიესაში შესანიშნავადაა ასახული მიწურული ბიოლოგიის მძლავრი განვითარება ჩვენში, ქართველ მოწინავე მეცნიერთა და პრაქტიკოსთა შემოქმედებითი თანამშრომლობა.

ნაწარმოების შთაბეჭდილება გვირავს ახლგადაცა მოწინავე საბჭოთა მეცნიერი გიორგი გიგარე. აღმოჩენა ვინააღმდეგ მიზრობის ბიოლოგიის შესანიშნავი წარმატებებით იგი წლების მანძილზე მუშაობს ქართველი ცხვრის ახალი ჯიშის გამოყვანისათვის. მის ესმარება თანამშრომლობა მტკიცე კოლექტივი.

გიგარეის საქმის მოწინააღმდეგე ვიცინანსტორი „მოდერნიზმის“ მიმდევარი პროფესორი სოლომონ ზანდელე. მას არ სწამს ადამიანის ვისაყვედბე რიგობის ბუნების გარდაქმნის საქმეში. იგი ცდილობს გიგარეის მუშაობის გაჩაგრებას.

გიგარე უწინააღმდეგავად აეროვებ, თბილ ადგილებზე შეუხებელი მოკალაბებელი ელემენტია — ზანდელეს ავტორიტეტს ამოვარებელი მტკიცე ელემენტის მისმეცხერი-კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორი ნეზბიერი. მინისტრის კარგობისა და ბიუროკრატია მოადგილე ვამაძე და სხვ.

მოწინავე საბჭოთა მეცნიერისა და მორგანისტების შორის მძვინვარეობს წარღვევა. მიუხედავად გიგარეის დროებითი წარმატებლობისა, გაფორმებული ინტერესებისა და ყოველგვარი ინსტიტუტისა, რასაც მორგანისტები მისი მოწინააღმდეგე, პარტიის ცენტრალური კომიტეტის ავტორიტეტული ჩარევით შეუდგა, ბოლო ეღება ახალგაზრდა ნოვობრისი ფეხის. იმარჯვებს გიგარეის მარადილ საქმე. მისი პროგრესული აზრი.

როგორც ცნობილია, პიესა „მისი ვარსკვლავი“ ჩვენი რესპუბლიკის მრავალმა თეატრმა დადგა. უკანასკნელად ამ პიესის დადგმა დიდ შემოქმედებით გაჩაგრეხებს მიაღწია მარჯანიშვილის სახელობის თეატრმა. მან შექმნა კუმარიტად რეალისტური, სიყვარული სახეს სექტატილი, რომელშიც მკაფიო, ხალხი ფურცლი არის დახატული ჩვენი დიდი დღევანდლობა.

სექტატილის დამდგმლის არჩილ მანგარშვილის ნაწარმოები გემოვნებით, მღვიმარო დახატობითა და შემოქმედებითა აზრის სიღრმითაა აღბეჭდილი. განსაკუთრებით აღსანიშნავია სექტატილის შილიანობა, მისი დინამიური რიტმი.

დიდი ქუჩის ღრმისა სექტატილის მხატვრული გაფორმება, რომელიც ი. სუხბაიაშვილს ეკუთვნის. მხატვარი საუხუბოდ გვიხატავს საქართველოს პეიზაჟს, თანამედროვე საბჭოთა მეურნეობას, ისტატურადაა გაფორმებული მოქმედების დანარჩენი ეპიზოდებიც. წარმატებით არის გამოყენებული სექტატილი კინო,

რომელიც ორგანულადაა დაკავშირებული მოქმედებასთან.

სექტატილის ილერე-მხატვრულ ჩანაფიქრთან ღრმად და დაკავშირებული კომპოზიტორ ა. კერესელიძის მუსიკაც.

როგორც პიესის, ისე სექტატილის ცენტრშია შესანიშნავი ადამიანი გიორგი გიგარე. შეიძლება დარწმუნებით ითქვას, რომ გიგარეის სახე, შექმნილი სტრიო ზაქარიაძის მიერ, მისი მიღიერი შემოქმედებითი ბიოგრაფიის ერთ-ერთი საუკეთესო მონაპოვარია. ზაქარიაძე — გიგარეი კუმარიტად ახალი საბჭოთა ფორმაიის ადამიანია: გაბედული ექსპერიმენტატორი, ბრძოლაში შეუფერარი. მთელი სექტატილის მანძილზე ს. ზაქარიაძის თამაში ნამდვილი შთაბეჭდილი, დიდი აქტიურობის ისტატობით გამოირჩევა. დარბაზული და ზეზნებარე, შინაგანი ცეცხლით განსხვავებული იგი მაყურებელთა ღრმა სიყვარულს იმსახურებს.

დამასისააბეღელ, ტიპური სახეს ქმნის ვასო გოძიაშვილი მორგანისტული მოძღვრების მიმდევრის, პროფესორ ზანდელეს როლში. მსახიობის თამაში დიდი ტაქტილი, დამაყურებლობითა და ზომიერებით ხასიათდება.

გიგარეის გაფორმებული მოწინააღმდეგის, პროფესორ ზანდელეს ცოლის, დარჯაყანის სახეს დიდი მამოზილებელი ძალიე გვიხატავს ცხელი სიყვარულიანილი ისტატე ვერიკო ანჯაფიძე. შესანიშნავად გადმოსცემს მსახიობი თვისი გმირის მატერიალურ, სულღაბალ ბუნებას, ნათეს ფენს ამ ტიპის სილის ყოველ ბნელ კუქულსა და თვალნათლიე ვიკიჩუნებს ყველა მის უაფოფიო თვისებას.

ბრწყინვალე აქტიურობი გამარჯვებაა გ. შავერელიძის მიერ წარმოსახული ბუხალატერი, ნიკოლოზ უკლბა. მსახიობის ყოველი გამოსვლა მაყურებელთა ინტერესოვან აღტაცებს იმსახურებს.

მოწინავე თანამედროვე ახალგაზრდის მეტად მიზიდულ სახეს ქმნის მუდუა ჯაფარიძე ეთერი ზანდელის როლიში.

მლიქმელის, ანგარებით აღსაცხე, უზრინციო ადამიანის ხანგრძლივი სიყვარული სახეს ხატავს კაკო კვანტალიანი სამსონ ნეზბიერიძის როლიში.

სამსონის ღრსეული ყველია მისი მთელივე, რომელსაც საყვარელი განასახიერებს ცეცილია რუთუნავა.

დინჯი, დარბაზილე და კთილიშობილია პიერ კობახიძის მიერ წარმოსახული პარტიის ცენტრალური კომიტეტის წარმომადგენელი, ვარლამ ხელიძე.

უღრესად მიზიდულე სახეს ქმნის შ. ტიორიაძე (ახალგაზრდა მწეყმისი გია), წარმატებით ასახიერებს სიმონ მენაბდეის ელიმერ მაღალაშვილი.

რეალისტურ, სოცხალ სახეს ქმნის ა. ოშიაძე და მ. სარაღილი (ისე უტრიაშვილი), ნ. ბაღრიძე და მ. თეთრბე (ნიწი), მ. თბილელი (ტატიო), ა. კობახაძე (ა. ვამაძე), ვ. სირინულიაშვილი (ნ. მექვაბიშვილი) და მწეყარი.

დღეუჭვარი შთაბეჭდილებას ტოვებს სექტატილის ფრანკური სცენა: გამარჯვა გიგარეისა და მისი თანამშრომლების ნოვობრულმა პრემია, შეუხებელი შრომამ და აი, როგორც ამოთვლის, ცერხაზე ეტე-დამე ქართველი მიწურულითა მიერ გამოყვანილი ცხვრის ახალი ჯიშის მარჯალიცხვან ფარებს შიგნა და ოალბადა და აჯიშის შექმნის მანძილე მეცნიერებას, რასაც ქართველი მიწურულითა, არის ჩვენი ხელფონების კუმარიტად ხალხურობის საუკეთესო დადასტურება, ხელფონების, რომლის მძლავრი ფესვები ღრმადაა გადგმული ჩვენი დიდი სინაფილის ნაყოფიერ ნიადაგში.

და ყოველივე ამის გვიგინვანად, ყოველი ნათლი პრის დახტურად ცერხაზე დიდი სტალინის შრობა-ღიერის, საყვარელი სახე.

გიგარეის შთაბეჭდილი სიტყვებით: „ჩვენ ყველას მხოლოდ ერთი საშაფაღებელი გვაყვს. ვინც მის გზას გაბლედულით გასყვება მუდამ გამარჯვებული იქნება“ — მთავრდება ეს მაღალიდღერი, კუმარიტად გრძობითა და მღელვარებით გამობარი შესანიშნავი სექტატილი

„მისი ვარსკვლავის“ ერთ-ერთი სცენა (მარჯანიშვილის მარჯანიშვილი; დარჯაყანი (ვერიკო ანჯაფიძე); ეთერი ზანდელე (მუდუა ჯაფარიძე) და პროფესორი ზანდელე (ვასო გოძიაშვილი).

საინფორმაციო-სამედიაციო ცენტრი

მილიციელმა სახელმწიფო გამომძიებელმა დაგვიჩვენა, სად იდგა ის უფროსი მილიციონერი...

— როგორ არ ცდი, რაც წესრიგის დარღვევას ცხება ყველაფერი ვიცი... აბა, გაგიანო, მოსალაქე...

ცოტახნის შემდეგ დავით ბაცეკაშვილს შინასივც მიაბარებდა და ფორიბლა, „იქედარ ვიწყებდი ქუე, რაიმდენჯერ გადავწყვიტე ყოველი ახალი მისაგნება, იმ წუთშივე ჩავერევი ხოლმე ბლოკ-ნოტში. ახლა რა გამახსენს?... ახია იმ უსაქონლო, კაიშურია თუ ვილაქა, ვადა-ინახდის ჯარიმას, ქუეს ისწავლოს...

შინ მისვლისთანავე ისაუბრა და ტახტურ წაიწყო, იქნებ დახეხვებამ მიშველის და გამახსენებდა, მერე წაიშლდა და გარეთ გაიქცა— საღამო იყო, მაგრამ ჯერ კიდევ ცხელიყოფები გავშროს უფროსელების მისვლასივც...

პლიმარ ყოიონი

ნო ვეკლა

წანატები და ხატულაშეულისა

ინენიერი დავით ბაცეკაშვილს გვიან გამოვიდა სამსახურიდან და ახლა ღრმად ჩაფიქრებულად და თავანდულთულად დწვივ ნახავთ გადადიოდა შუა ქუჩაზე. უფროდ მისიან ქაღის კვილი და ატემაწინანის მუხრუბის შემავსურენი ქრიალი.

დავითი ფიქრებიდან გამოერკვა, თავი მაღლა ასწია და... მიუხედავად იმისა, რომ მუხლებთან მომდგარი ატემაწინანის უყვე დამხრებულებული იყო, მანაც უფნებრად გაწზე გახტა. მანქანისადა სწრაფად დაწვრილად გაფიქრებულ ახალგაზრდა ქალი, რომელიც, ალბათ, საყოფარ კვილსაც შეეშინებინა, მოპირდაპირე კარიდან კი მაღალი, სიმპატორი ხასის 20-22 წლის წინანა, მოვარდისფერი, დავითთან მიიბრინა და ნერწყვილილი ხმით ზოიზის მისდა დაიწყო. შემოხვევის ადგილზე (უფრო სწორად იმ ადგილზე, სადაც უსაბუხეც არ მოხდა) სწრაფად შეტროვდა ხალხი. მაღელ მილიციელმა მიიბრინა, ხალხს დაშლისკენ მიუწოდდა და გამოიხიბა დაიწყო. მან იმ წუთშივე დაიდაცა, რომ წესრიგის დარღვევი ახალგაზრდა ტროლებიუსის გათვარებულ დავითს, რომელიც ასე მთელიდღივედ შეევიდა წინ. საკმაოდ უშინებულად დავითი ახლა ადგოვდა ტუკავა, რატომღაც მან ჩაწყვეტიდა და ტუკავის უახებურე პირველად წარამარა ტროს ხელთან მერეშია გადაქაღდა. მერე ტროტარისას სავხებრე წინა თვლებით შემდგარ მანქანას შეხდა, რომელიც ურთავაშვლიდ ხოქის ჰავდა აქეი-თითი კარგაგაზრდად, და იწინა თავისი პირშია, მის მიერ კონტრუბირებულად ატემაწინანის „ჩემმა მუხრუბელმა მისწინა— სისარაფით გავუცა დავითს, — დასერინანის ეს გამოცდილი შუფერი სენი ატემაწინანით და რამდენ მსგავსებს შეიწირავდა, კონტრუბირა ასეთი სრულიდღივე რომ არ თუქს!..“

ეს უკვე მერევე გადარჩა მისგან ინფირი. იწვიავი იყო ისეთი დღი, რომ საკონტრუბირი ბიურადაც გამოხლბის რამე გამოხლბეზე ფიქრი არ გამოიყოლადა გარეთ. ფიქრიბიდან კიბეებზე ჩამოსვლისას, ტროტარზე სიაროლისას და, როგორც ჩანს ქუჩაზე გადახდელს დროსაც კი... მაგრამ... მაგრამ ახლა რაღა ფიქრობდა? გავუცა დავითს და რატომღაც სახე უფროადა. ახსივდა, რომ რაღაც ახალი, საინტერესო იდეა უტრიალებდა ვინაშის, მაგრამ თვითონ იდეა ვერცფერით ვერ გაეგებებინა. „თუქ, ხელ ამ უსაქურის ბრალმა“ — გადახედა დავითმა ახალგაზრდას და გახელოდა ჰეშვებით ქვედა ტუჩი ჩამოფარდა, ეს კი იმას ნიშნავდა, რომ ანერვოზულია და დღეს წინაღუდა დაწვრილებულია დღურეც ხალხში გაწავრიადა მისგან.

— დასავლი ეს უსაქურია! — არ უნდადა, მაგრამ უწინებრად მსმალდა მისათვის მილიციელს. — ქუეს ისწავლოს მერე ახალგაზრდას გადახედა: მის თავი ჩაიღწა და პიკაკუზე მიიწვილ. ხალხის ძვლასადაც გამოცდილი ჩანის გამოსახულებას აწვავდალი თითქმის. მის ქვეაწინურ ხასის ისეთი გამომეტავლებდა დაფიქრებულად, თითქმის მზად იყო ყოველგვარი სახეების მასალადედა. „არც ხელ უსაქურის ჩანს, კარგი უსაქურია,“ — დასავლი დავითმა და ვულში სიამაყე იგრინო, რომ ეს „კარგი უსაქურია“ მისმა შეშინებულ სრულიყოფილმა მუხრუბელმა, ისმებს სახალისად და ცხისავანს. თვითონ რომ გადარჩა, ანაზე არც ფიქრობდა, ეს ხომ ანეც უნდა მომდგარიყო.

მილიციელს უკვე ოქმის შედგენა დაიწყო და წესრიგის დარღვევებს გვარს ეკითხებოდა.

— რევა? კაიშური, — უსახუხა ახალგაზრდამ და ირველდ მიმოიხედა, თავის თანამზავარ ქალს დაუწვივ ძებნა. ის კი თითქმის ხალხის შერცხავით, ისეც მანქანაში ჩამყდარიყო და მუდარის თვალთი შეტურებდა იქვე მდგომ მილიციელს.

— გამოცხადდებით მილიციამი და გადაიხიბთ ჯარიმას, — მიმართა მილიციელმა დამნაშავეს და ლიმილორული სახით დავითს მიუბრუნდა — თქვენ კი ძალზე გატაცება გეცდნათა ფიქრებში, იმ მეცნიერიგით ხომ არა, ქუჩაში მდგომ ატემაწინანის რაღაც ფორმულა რომ დაწერეს და მერე გავაშლდე მანქანას უნდა დავიხდე ფორმულის დასმითავრებოდა... აჰ... აბა დავიშალეთ, რა ახსავია, ციციკი ხომ არ არის?!

— თქვენ ხიდან ციცი იმ მეცნიერის ახსავი? — თითქმის ყველაფერი დაავიწყებარ, ჰკითხა დაინტერესებულმა დავითმა.

აო საათამდე იქ იყო. ქალაქში რომ ჩამოვიდა, დიდხანს იარა რუსთაველის პარკბეტზე, კონუნარების ბაღში და შუადამ მივიწყებულ, თითქმის ბუნდოვან სიზნარში ნახულ იდეურ ფიქრებში, მაგრამ არ იქნა და არა, ვერაფრით ვერ გაიხსენა. ბოლოს თავის სამსახურადაც მივიდა და პრობლემაწინა მისერინსავლი მამოხვე უნაწ გამოპირებდა. სწრაფად აქ ვეფიქრობდი იმ პრობლემაზე და იქნებ დაგვიღებდარეობამ გამახსენოს, ისეც იქ გადაქაღ ქუჩა, სადაც დღისით კინაღამ ვატიანა მანქანამ, უფრო მეტად ანერვოლებული დაბრუნდა შინ და კახინეტში ჩაიქცა.

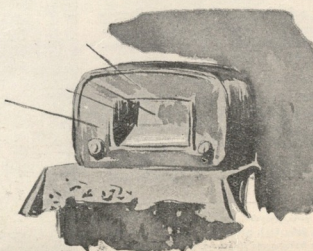
დავითს ყველაზე მეტად ის აწუხებდა, რომ თუ ვერ გაიხსენებდა, ვერც სხვა საშუაშის მოქცევადა ხელს, არა და, რაც დრო გადიოდა უფრო და უფრო რწმუნდებოდა იმში, რომ ასე ზავსურად მივიწყებული მოსაზრება აუცილებლად სერიოზული და მეტად მნიშვნელოვანი უნდა ყოფილიყო. მესხიერების დღლაც მოხუცებულად და ზავსურად სიტყვის ახრალდებდა, ყველაზე მეტად იმ უსაქონლო, იმ ვილაქ კაიშურს, რომელიც შინ ატემაწინანით ალბათ ახლაც ქუჩაშია დასერინანის და სულაც არ დარღვევდა. მათა, თუ რა დღემარებრისა ჩაყენა მსგავსანი ინფირი.

დავითმა მაგრვენი ხელი გადასწია და რაღომიმებუდა ჩართო, მერე სკამის ზურგს მიერეწინა და თვლები მიიღოლა.

რადიოდაც სიმფონიერი ორკესტრის მწეობრი, დახევილი აკორდები მოიწინადა, ტუჩით, ვულში ჩაწყვილდა. დავითი ტრანსის ცდილობდა გამოიცილო, თუ რა წარწოხები იყო, ბოლოს ვულში აღიარა, რომ არ იცინებდა ახ სიმფონიდა უფრო მეტად ვაიხსენებდა სენმა. დავითი შუადამ ავაგმეფურად განცილებდა კარე მუსიკას, რადიოაგმეფურად წარბებუდა ნაოქები გაუნდებოდა, თუაულებს მოხუცებადა და ჩვილი ბავშვივით განიხდა ტუჩებს, თითქმის რაღაც ტკიპლას და გამაზრებულად სასმელს დასწავებოდა. აი, ახლაც თან დახევილებდა მელიდუას, თითქმის თვითონაც ახ სიმფონის რომელიღაც ფრაზა იყო, რომელიც ყველაზე სწრაფდ მერეგმავდა... აი, მუსიკან თითქმის ჰაერში ატევიდაც დავითი, მერე უფრად გაიქცა და ლუწუა, ანერვოზის ტუე რიგავა... ორკესტრში სიმფონი ინსტრუმენტები გამოეფუნენ. ქარი ასისინდა ორკესტრში, თავზარდახმევე გლისანოლების ქარი... „რა მომსხმეტელი მუსიკია, — გაიფიქრა დავითმა, — შესანაშენა...“

— აბა! — ფიქრს მსმალდა წარბიასა სახეგარწინებულმა ინფირმა და სკამიდან წამოხტა; გაახსენდა, როგორც იქნა გაახსენდა, ის ფიქრიბა მუსუბეც გადახურული ატემაწინანების მუხრებზე ვერხლიცაზე ზავსურებით, მისი დაფარების ახალ უსაქურიატოზე, ეს, განა ამის დავიწყება შეიძლებოდა?! ქარიმას გაახსენდა, მისიხინე ქარი... „მართლაც შესანიშნავი მუსიკაა, გენი-ალური... ნეტავ რამდენ უნდა გადაიხილოს იმ უსაქონლომა ჯარიმამ?“ — გაიფიქრა დავითმა და აიცილებული ნახევრად სახალიო თიანში გავიდა ჩაკეცილებული ბორბების წყლის დასაქცევადა.

— ეს ღმის მის კახინეტში რაღომა ჩამხედა და მცირე მაუისის სმუნდრე დემ-ტრამა ვაიოცავდა; თუქვე მომსხმენი სიმფონიერი მუსიკის ორკესტრი. პროგრესაში იყო ახალგაზრდა კომპოზიტორის — რევა? კაიშურის სმ-ფონია № 1“.

36735550
2022/07/01

„გვარკი ზღვის მეუღს“ აღსასრული

შოთა კარგელაშვილი

„გვარკი ზღვის მეუღს“ არაბული ურდუდებდნენ ტრანსიორდანიის მთელ ახლულს, რომელიც მინიმუმად წლის 20 ივლისს მოკლეს იერუსალიმის „ღლი მაზგინიში“ ლეღის დროს.

აბდულა არაბული ამომსახურების ბოლტიკურ სარბივლ პირველი მსოფლიო ომის დროს გაიქცა. იგი პაქისტანის ყოფილ განმეხმარებელს, ჰიმანტა ქმინის, პუქისტანის უფროსის შვილი იყო. აბდულა უფრო დიდ სიხარულს შეგება ინგლისელებს, რომლებმაც პირველი მსოფლიო ომის დროს თურქების ბატონობა შესცვალეს არაბეთში. მან, აგრეთვე, შვილი კავშირი დაამყარა ინგლისის საოკეანეთო ჯარების შივაჯასარადულ, ვენერალ ალუნსთან და ახლო ამომსახურებში კარგად ცნობილ ინგლისის დაზვერვის აგენტთან, პოლკოვნიკ აბდულაჰოვსთან. აბდულაჰოვი მათი პირველი მხრეელი, გზის მარტყმუნებელი და ძალიანდნ არ იმერეკად, იმისათვის, რომ დახმარებოდა მათ ტრაქის, სირიის, ლიბანისა და პალესტინის „აფიციუზაში“.

მსოფლიო ომის დამთავრების შემდეგ, როცა აბდულამ ინგლისეთა მიმართ შერწმობა მიცრე მნიშვნელოვან ტანტზე მოიკადა, დაუოფნებლვ გადაუღო ინგლისელებს მოსულს ნავთის სახადებელი. 1921 წელს უნაბრტე ჩერილობა ბადადის ტანტზე აბდულასის უძროსის მძა, ვეჟალი აივანსა, ზოლო მისა ზირის შვილი რომ არ წამოგარდნილიყო, სანქიორ შეიქმნა „ტრანსიორდანიის და-მოკლედილი საკომიო“, რომლის სათავეში აბდულაჰოვი აღმწინა. ამ დროიდან მოყოლებული არაბულ ამომსახურებში ტრანსიორდანიის ინგლისეთა შივაჯარ და-საქმუნებლვ ბუნტებდა დაიწყო. ეს ქვეყანა არაბული ამომსახურების უსაუკუნო მდგარებობს, რის გამოც ანგლისელები მას იყენებენ, როგორც თვითონ შივაჯარ სამხრეთი ზაზას, სადაც ანგლისელებმა ძირითადი ნაწილი მათა ჯარებისა, და არაბული პრესის ცნობების თანახმად, რიცხობრივად გაცილები მსაბრბონებ ტრანსიორდანიის მოსახლეობას.

1948 წელს, ინგლის-ტრანსიორდანიის ახლო ხელშეკრულების ძალით, ტრანსიორდანიის საკომიო დაშლილიყვნა საწყობი გამოხადება, ზოლო მისა მზარ-დადობა, აბდულაჰოვს მეტის წილბადა მიიღო.

ამჟამად ინგლისის შივაჯარბა ცდილობს, რადც ამ უნდა დაუდევს, შეინარჩუნოს სახელმწიფო ბაზების ტრანსიორდანიის, რაზა კონტროლი გაუქმოს სირიის, ლიბანის, საულის არაბების და გვირგვინ, გაღწევა საბჭოების მათ საცარყო პოლიტიკაზე და დაიცავს ინგლისის ნავთის მრეწველობისა და მინიაოლიუმის ინტერესებს ამ ქვეყნებში.

აბდულაჰოვის უახლოესი მეგობარი, მხრეველი და ტრანსიორდანიის ჯარების სა-რადლი იყო და ამჟამადაც ინარჩუნებს მდგომარებობას ინგლისეთი გენერალი ჯონ ნაიოს ტოლი, —ბრწყინვარდინლი ვაჟიშვი, ინტრიგანი და არაბულ ამომსახურებში ბრტყიანების იმპროვიზატორი ზრბანების შივაჯარ გენერალბი. არაბების წიხობის მოსაბრბონებლვ ჯონ ღალბმა შეღობის სარწმუნოება აღიარა და ამ პროცედურისთან დაკავშირებულ საკამებლ მტკიცებელი ოპორტიაცი ინგლისელი გენერალბათვის შესუფერის სიხმრეები“ გადაიტანა. ამ „გემიოზიანობის“ აბდულამა მას დამას წილბადა უბოძა.

მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ, ინგლისეთა მაკონებით, აბდულამა ე. წ. დიდი სირიის შექმნის გეგმა წამოაყენა, რაც სირიის, ლიბანის, ტრაქისა და პალესტინის ერთ სახელმწიფოდ გაერთიანებას გულისხმობდა. ცხატია, რომ ამ ახალი სახელმწიფოს სათავეში მუვე აბდულაჰოვი იყვნებოდა. განმარტების მართი გემიოზი-ბიზნა აბდულამა ენერგულად მოკლდა ზული „დიდი სირიის“ შექმნის პრობ-ლემა. 1948 წელს იგი წინ აღუდგა გაერთიანებელი ერების ორგანიზაციის გა-დაწყვეტილებას. პალესტინის ორი დამოუკიდებელი, —ებრაელი და არაბული სახელმწიფოს შექმნის შესახებ, ზოლო პალესტინელი ორბოლის სახელმწიფოს შექმნის შემდეგ, მან პირველმა აკარბული იარაღი და სათავეში ჩაიგდო არაბული სახელმწიფოების რეაქციული ძალების, რომლებმაც სერბად ციცილობა და მახვილი მსოქმთი ზრბანების სახელმწიფო, როგორც ცნობილობა, ეს ანგებურა აბდულასის ნაბიჯით მახვებით დამთავრდა, მაგრამ იმისათვის, რომ აბდულასის სახლიდან არ დაეგარა ატორიტეტი, მას საქმირად „შეუქმარა“ ტრანსიორ-დანიის პალესტინის არაბული წიფელი, რაზედაც 1950 წელს ინგლის-სირიის ომის იმპროვიზაციის თეკნიკალით თანხმობა მიიღო.

„დიდი სირიის“ ოვერბი უღიდესი აღშთებობა გამოიწვიო არაბული ქვეყნების მოსახლეობის არაბებს კარგად ემნობ, რომ ეს გეგმა, რომლის ატორიტეტი ინგლისელებმა არიან, წარბათგეგმა იმ აგრესიული ბლიკის ნაწილის, რომლითაც ინგლისელებმა განმარტებლი ცდილობენ გარსემოებრტყან საბჭოეთსა კავშირის და სახალხო დემოკრატიის ქვეყნებს.

ამ გეგმის განხორციელების წინააღმდეგობად, აგრეთვე, გვიკრტვის მუვე ფარკი და სადლის არაბების მუვე —ინ-საყელი მათ სხმუნებობათ ამ უნდადნ რომ „დიდი სირიის“ სათავეში თვითონი მერტყე, ჰიმანტის აბდულასის მდგარ-სირი.

როცა და ლიბანიც სასტყე წინააღმდეგობას უწყედნენ „დიდი სირიის“ გეგმის განხორციელებას, რადგან ეს გეგმა ამ სახელმწიფოებში მონარქიის ფაქტორ აღდგენა მოსაწყებდა.

მუვე აბდულასის საქმიანობამ არაბლები შეშფოთება გამოიწვიო ამერიკის შეერთებულ შტატების მმართველ შერებშიც, რადგანაც „დიდი სირიის“ შექმნა აბდულასელებმა ბრტყიანების იმპროვიზაციის მოხერხების არაბულ აღმოსახურებში, რაც ამერიკის ინტერესებს სრულიდაც არ შეესაბამება. უკანასკნელი ცნობების თანახმად, არაბების ქვეყნებში ნავთის მარაგი უფროსი მოკლე კამპიტალიტორი საქმიანობის ნაწილის 34 %-ს, რომლის უღიდესი ნაწილიც ნავთის ამერიკული მონოპოლისტების ხელშია. ამერიკელებმა გაიყვანეს 1724 კილომეტრის სიგრძის ნავთისადნე მარტინის კუნძულებიდან სირიის ნავთისადნე საივამდე, ამჟამად ამერიკელებს კიდევ ორი ნავთისადნე გასაკეთ საირსის ყურბიდან ნავთისადნე ტრანსპორტამდე და მოსილდიან—ნავთისადნეურ მანისამდე. აბვე უნდა შეიქმნობი, რომ ყველა ხსენებულ ნავთისადნე ტრანსიორდანიის ტერიტორიაზე გადის.

ამერიკის შეერთებულ შტატების ნავთის მანვანტებსა გადაწყვეტის ზრბანდ ჩამოცილებიანია ინგლისეთა უკანასკნელი დასყარდენი, მუვე აბდულასი. რადგან აბდულასი საკამოდ ხანში შესული იყო და დღეს თუ არა ზველ ალბი მიიღებდა მის სულს, მათ თავიანთ იმეხებ ტრანსიორდანიის ტანტის კანონიერ მეგობარზე, აბდულასის უფროსის ვაჟზე, პირველ ტალახზე დაზარტყენი. ამერიკელებმა მნიშვნელოვანი პრესიის თვითონ მხარეზე ვადაზარტყენი. ინგლისეთსა შეამ-ჩინეს ამერიკეთა უფუფუსი და გადაწყვეტილი ტალახის თანახმად მომრბება.

აბდულასი კიდევ ჰყვად ერთი ვაგი, დამინდინად და მოქიყვე ნაიფი, რომელიც მრტდ ხელსაყრელი მარბრტყე იქნებოდა ინგლისეთა ხელში. ინგლისელებმა მრტდ აბდულასის თვითონ მომრბება თვითონ აგვტეს, ღალბ-ღალბს და-ვატეს, ღალბ-ღალბს გადაწყვეტილი ერთხელ კიდევ დაგტყვიანია თვისი მტერი-პოლიტიკოსის ერთხელბა და ამოცანის შესრულბა ბრბად თვითონ იტონა. ვნ-თხელ, საბჭოების დროს მან ტალახი კამპიში ჩაიბრია, ზოლო კამპიში მალე აგვა-რა ჩხებოდა გადაზარტყდა. სარდლობა და პრინცი ჩხების შეგება, მსაბრ-დაქრლი აბდულანდ... (დახოტ ბედის უსუხმარობის)... თვით ღალბ-ღალბს ინგლისელები ვითარების უფროსებს შეგვლად არ დაბანია: დაზარტყენი სარ-დალს ექმნები ბოქმუნის, აბვე ერების, თვითონი „ზრუნველობა“ არც ტალახის მოკლეს: გამოხადება, რომ ბრინჯი ნურგანტყვიანობი არა დაგაფხებულა და იგი სასწარმოდ გაგზავნა შეუფერიაში „სამკურნალოდ“.

ინგლისეთა აქომბა ხრეკლებმა ამერიკელებს აღშთებობა გამოიწვიო. მათ გადაწყვეტილი, რადც ამ უნდა დასყარდენი, რეგანი შიფლი, რომ ერთხელ კიდევ დაგტყვიანიათ ინგლისეთისათვის და მიული ამერიკისათვის თვითონი ბრბორტყეი განტყვიანობიში.—ამა წლის 20 ივლისს მათ თვით მუვე აბდულასი მოკლეს იერუსალიმში.

აბდულასის მოკლამ მუტად მინიშნებებლბა მოახინია ინგლისის მმართველ შერებში. ბრტყიანების პრბმერ მინისტრის, ცელიმ განახლებს, რომ „ინგლისეთი ერთხელ გემიოზი და მოკლეწერი დასაკარგა“ ზოლო კონსერვატორია ლიფინაბა ჩერილობა მანი მისა „სოციალბტე“ ეტბის და დასინია: „აბდულასი იყო არაბი მმართველი, რომელმაც არაბებს არ უღალბებია ინგლისის ინტერესებისათვის“—ო.

ინგლისის „ფორენი ოფისის“ მექიყვერბმა ობტინარი მანც ამ ვაიტების და ტრანსიორდანიის რეგებება საჩქაროდ გამოავტბეს აბდულასის უფროსის ვაგი, ნაიფი, ზოლო, რაზა ნაიფის რეგებლობისთვის საერთაშორისო ასაბრებლვ უფრო მტკიცე ხასიათი ანაიყო. მეტროპოლისის მმართველობა სახმბრბონი დებუებში ნაიფს გარგზავნეს ანაიფი და არა შეუცარბაში მურო ერთხელ ტალახს, რომელიც ტრანსიორდანიის კონსტიტუციის თანახმად კანონიერ მეგობარად ითვლებოდა. მისა-ლოდნელი იყო, რომ ამერიკის შეერთებულ შტატების პრეზიდენტმა, ედვინის სხვა სახელმწიფოების ინგლისელებების შესავტად, რეგებ ნაიფს მიუსამბრბინებდა აბდულასის დაღუბნას, მაგრამ პრეზიდენტმა ტრბმუნმა არაი ყოველგვარი დი-პლომატიკური ეთიბტე უგულებლყო და სახმბრბონი დებუბა შეუცარბოში ტალახ-ლიფისთვის ვაგე ზარბა, როცა ამ სახელმწიფო გამოამარტყენი თვისი ზრბანებზე. პრეზიდენტის დებუებში პრინცი „განკურნა“ და იგი დაბრუნდა ტრანსიორდანიის, რაზა ტანტე დაბრუნებო.

ყოველგვარი, რაც ამ ზოლო ნაწინში ტრანსიორდანიისა ზვეზა ნათელს ჰყენს ინგლის-ამერიკის მმარტყე წინააღმდეგობებს არაბების აღმოსახურებ ნაწილში „სა-ქოთხავია რომელი შეუწირება მორვე მსხვერპლად ტრანსიორდანიის ტანტის პრტყელებდნავტან, ინგლისის და ამერიკის ნავთის მონოპოლისტების უკუდარტყლად გამ-საყვედული წინააღმდეგობის არაბულ ქვეყნებში?“ — ორონიდად კიხებულბა სირიის გავტყე „აზ-შარია“.

არაბების ქვეყნების ხალხთა ფართო მასები სულ უფრო და უფრო მეტობად ილაშქრებენ ინგლის-ამერიკის კოლონიური ექსპანსიის წინააღმდეგ ახლო აღმოსახურებში. იმისი უსოფლობაში შვილიბობის მოყვარე ხალხთა ბრბოლის შევიდობა სათვის მიულ სურვილებშია. მშობლიურიანობისათვის ბრბოლას არაბები უსაწმრებუნ თვითონ ბრბოლას ინგლის-ამერიკის იმპროვიზატორების წინააღმდეგ. მათ კარგად ემნობ, რომ არაბი ხალხების თავისუფლების, დამოუკიდებლობის და შეუცო-ბიან ცხოვრებრბას არაბების ქვეყნებშიდან მხოლოდ ინგლის-ამერიკის ექსპანსიონის-ტია გარტყენვა უზრუნველყოფს.

საბჭო

თბილისის საოპერო თეატრის მსახიობებს კონცერტი უნდა ჩატარებინათ სარფში. აღდგენილი გავიდა მათშიდან, მანქანებში ჩაესვლით და გზას დაადგვიტო. გავიარეთ ადმირალების, სევეტი, მთა-ფერლობები, მივაღწექეთ უძველეს ციხე-სიმაგრეს — გიონას.

დღეს აქ ცენტრების მშენებელი ბოლია, ხარობენ ობონები, ნარსიხები. ნაცისტების გადაღმა კი აწეულია და გვიძირდი დაფარულია თურქ დამპყრობთა მიერ მიტაცებული ქართული მიწა.

ჩაველი სარფში.
— სოფელი სარფი ორად არის გაყოფილი. იქით უფსეთია, აქით — სიკოტხლე. — მოკლე მობრა კოლმურერების თავმჯდომარე მ. მემიშიშა, როცა მდინარის ნაპირს მივადექით, მან თავისებურად გადაგვიხალა სარფის ისტორია.

— წყალდიდობის დროს ეს პატარა მდინარე დიდდება, შფოთავს და ნაპირებიდან გადმოსვას ლამობს, — განაგრძობ თავმჯდომარემ, — იგი მთებიდან ეხიდება ქვევს, ლღობს, ძირფესვიანად ამთხრობს ხეებს, მაგრამ ვერცხვებს უფროებს წყალში მდგარ ბებერ მუხას. ერთხელ მების დაცვა მუხას და შუაზე გააბო. მის ერთ ნაწილზე, როგორც ხედავთ, ისევ შრიალებენ მწვანე ფოთლები, მეორე კი უფოთლოა და გამხმარი. ასეა შუაზე გაკვეთილი ჩვენი სოფელიც.

მართლაც და კარგი შედარება მოიყვანა მემიშიშა. ჩვენ სიამით ვუტყურობთ მდინარის აქეთ გადამოდი ჩაის შესანიშნავ პლანტაციებს, ცენტრების ბაღებს, ტუნგოს ტყეებს. მდინარის იქით კი, გვიძირდა და ჯავებით დაფარულ მთებზე, ამერიკული იარაღით შეჭურვილი თურქი ასევედენ დადიოდნენ. კოლმურერების თავმჯდომარემ კანტარაში მიგვიპატარა. ნათელ, ღამაზე მოწყობილი ოთახში შევიდეთ. კვლავზე გაკარგული დიარაგამები კოლმურერების მიღწევებზე მოგვიხარობდნენ.

— ჩვენ — თქვა თავმჯდომარემ, — სულ იმას ვცდილობთ, რომ კოლმურერებმა დროზე მიიღონ შრომადღებზე კუთვნილი ფული და ხორბალი, — იქით კი პურის ნამქვებს დავებენ შხერი-მუჭურავალი ადამიანები. თვითონ თურქებზე არაობენ, რომ ხოდიდან სასუნამოდ მილონანაგვარი გლეხი მიშვილობს. როგორ მოხდა ეს? ნუთუ მიწა გამოიფიტა და მოსავალს არ იძლევა? პირაქით, ცნობილია, რომ პურის გაქრობის შხრივ ართვინის ოლქ რიბინსკის შემდეგ მეორე ადგილი ეჭირა რუსეთში. ახლა შხმშილთ იხილებიან იქ მცხოვრები ქართველთა ტომები.

კონცერტის დაწყების დროც მოვიდა.

სარფის სოფლის სკოლაში.

ფოტა მ. კვიციანილისა.

ახლით გაიქცა სკოლის ეზო. სარფის მცხოვრებთა გარდა, კონცერტის მოსმენად მოვიდნენ ჩაის და ცენტრების სამუშაო მურერების მუშა- მოსამსახურენი.

მხტრავალ მიესალმენ დამსწრენი საოპერო თეატრის სოლისტებს ნადედა ხარაძეს, შარატა-ლოდიმს, დავით ანდრუშაძეს, პეტრე ამირანაშვილს, რეჟ. ალ. უწყუნავას, მიხეილ ყვარულაშვილს, კომპოზიტორ შალვა მშველიძეს, დირიჟორ შალვა აზმაფიანაშვილს და კონცერტის სხვა მონაწილეებს.

სარფის კოლმურერების თავმჯდომარე მ. მემიშიშა. ფოტა მ. კვიციანილისა.

მდინარის აქეთ ბედნიერია სიმურთა გაისმოდა, მდინარის გადამბა კი ადამიანთა რაღაც უჩვეულო მოძრაობას ვხედავდით. სახლურისკენ მოიჭვედნენ ჯობნებულ დაირბინილი მოხუცები, მოიჭვედნენ ძინებში გაბოვივული თევზჭედილი ბავშვები. მათ გულთ სურდად მოესმინათ სიმურთა, მაგრამ თავის კონდახის ოკრებიდან დასვენდნენ ასევე.

კვიციანილისკენ მივბრუნდით სივრცეში „მაღაზის არია“ და „მაროს ტროლია“. მსახიობმა შეასრულეს აგრეთვე არბიე ოპერა „ცირლოდა“ და „ქეთი და კოტეს“ მხიარული სცენები. ჩვენმა კონცერტმა დიდი არეგ-დარევა გამოიწვია სახლების ვადალმა. თურქი იფიცრები, ამერიკული წესის თანამად, მუშტით უმასპინძლებოდნენ თავჩაქირდულ ასეკრებს, რომელთაც შორიდან იზიდავდა ტკილი ქართული მუსიკა. კონცერტის დამთავრების შემდეგ მსახიობებმა და კოლმურერებმა ერთად იმღერეს ქართული ხალხური სიმღერები.

დავათვლიერეთ სარფის სკოლის შესანიშნავი შენობა, რომელიც პალმებითა და კვიპაროსებით მოქარგულ ეზოს ამშვენებს. ახალი მერხებით, დაფებით, ყოველგვარი ივევნიანი შევსებულ შეხდა სკოლა სასწავლო წელს. სამართლებრივ აბაკებს სკოლის კეთილმოწყობით მისი დირექტორი ალი თადლობა.

— ჩვენი სკოლის გახსნიდან ერთი წლის შემდეგ თურქებმა წავგებეს და ბატარა ქონებში მოაკონფისკეს მდინარის გადმა, ვითომდა ჩვენც მიესდეთ სწავლა-ვახათლებასო. ყოველ ხაშვადღვეს ერთი თურქი მასწავლებელი და 6-8 ფერხიშლილი ბავშვი გახდის იმ ქონებიდან. უფრო კარგი იქნებოდა, რომ იქ სა-დაწყებოდ გაეხსნათ, რადან ტუბერკულოზის ფართოდ გავრცელებამ და დიდ გახარდა სიკვდილიანობა თურქეთში. ახალი, რაც ამ ოლდათი წლის განმავლობაში გაეთდა სახლების გადმა, ეს არის სასკოლო და ყაზარმა — დასმინა დირექტორმა.

დალამა. ფლქტონის ნათურები ბრწყინავდა სახლების გამომდინარე, პროექტორების შუქი ანათებდა დიდი ბულის მონუმენტს. ცა ვარსკვლავებით იქვედობდა. შავი ზღვიდან ქრთა გრილი ნიავი. სტუმრები გამოვიდნენ აივანზე, რომელიც სარფს გადაჭურვავდა. მიხილ ყვარულაშვილმა წამოიყვანა ხალხური სიმღერა მშობლიურ სტაღონზე. მის აყვენე ოპერის დანარჩენი მსახიობები, აყვენე კოლმურერები, სახლების აქეთ მღეროდნენ ბედნიერა ღაზები, სახლავის იქით, სინხლე და ღმბილი იყო გაბეფებული.

ფარკრიტი

(პორტის ახალი სახეობა)

სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ჩატარებულ ოლიმპიადზე მკურნებელი დიდი ინტერესი და მოწონება დაიმსახურა სპორტის ახალმა სახეობამ, „ფარკრიტი“.

ფარკრიტი პირველად დაამუშავა ფრანკლერის ინსტიტუტის მეცნიერთანამშრომელმა, ანხ. ზ. შერეზადაშვილმა, ძველი ქართული თამაშის საფუძველზე, რომელსაც დასავლელი საქართველოში „საყე-ბურთი“ უწოდებდნენ, ხოლო აღმოსავლელ საქართველოში „აკაცრა-ბურთი“ ერქვა.

ბურთის თამაშის ეს ახალი ამსთანვე უძველესი ქართული სახე კალაბურთის წააგავს, ოღონდ კალაბს ნაცვლად ხის ან ლითონის ფარია გამოიყენებულა. ბურთი პატარა ზომისაა. მოთამაშე გადადებულია მხოლოდ ცალთხელით შუების მას და გადაუვლოს, გაუფორის ან ხელის დარტყმით მოაწოდოს ამხანაგს. არ შეიძლება ბურთის სხეულზე მიკარება, ბურთის მიღებისას ორ ნახიჯზე მეტის გადაღება, ბურთზე ფეხით შეხება და სხვ.

ფართულ გუნდში ექვს-ექვსი მოთამაშეა. აქედან, ერთი მკვლელა, დანარჩენი ხუთი კი—თავდამსმელი, რომელიც სპორტების შემთხვევაში, დაცვაზე გადასვლის უფლება აქვს. ყოველი მოთამაშე ცდილობს ბურთი მოინაწილდეს ფარს გაართვას. ხოლო ფარზე ბურთის ოდნავი შეხებაც კი უშუალოდ ითვლება.

უნივერსიტეტის რექტორის, ანხ. ნ. კეკელიძის ბრძანებით ყველა ფრანკლერტზე ჩამოყალიბდა ფარკრიტის გუნდები. ამ თამაშის პირველი მწკრიველი, ანხ. დ. ტაბუკაძე დიდ მუშაობას უწევდა მოთამაშეების დსასოსტიტულად. ამასთანავე, უფროსდება „ფარის“ კონსტრუქციაც.

ქვეყნობით, რომ ეს ცოცხალი და ტკმატრული თამაში მალე მოიზიდავს მკურნებელთა ფართო მასებს. უნივერსიტეტის წამოყვებას მხარს მისცემს სხვა ინსტიტუტები, სასპორტო საზოგადოებები და ფარკრიტი მალე სპორტის ერთ-ერთი პოპულარული სახეობა იქნება.

საქართველო
სპორტისათვის

4992

მოსკოვში ჩატარებული ცენტრების გათამაშების მონაწილეები: ა. გელანტი (ხაზი), შ. კვარაცხელია (წაბურჯიანი) და ქ. გვაზავა (ახაშა).

21 ოქტომბერს თბილისის დ. ს. ბერიას სახელობის ფინანსისტების მიერ დღგობურში პირველობის გათამაშების ფინალში ერთმანეთს შეხვდნენ ჩოხატაური და სამტრედიის (სოფ. დიდიჯიხიში) ჩაიონის გუნდები.

ჩოხატაურულმა ეს შეხვედრა დიდი ოსტატობით ჩატარებს და შეხვედრა მოიგებს 20:2-ზე.

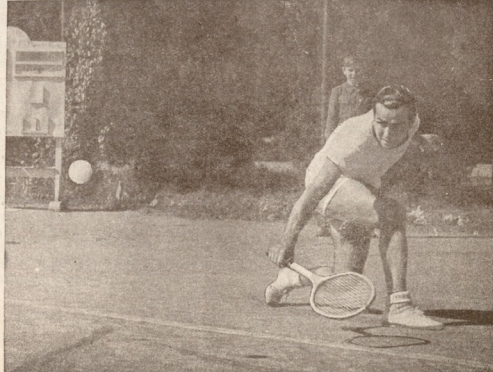
ფოტოზე: ჩოხატაურის ჩაიონის გუნდი — საქართველოს სს რესპუბლიკის სეზონის დღგობის.

ფოტო: ვლ. კანჭაურისა.

↓ საქართველო პირველობის მონაწილე ჩოხატაური შ. კვარაცხელია, ფოტო გ. ვახტანგაძისა

↓ ფოტოზე: ერთ-ერთი მომენტი ფარკრიტის თამაშის დროს.

ფოტო: ვ. კორკლიანისა.

ნათურა

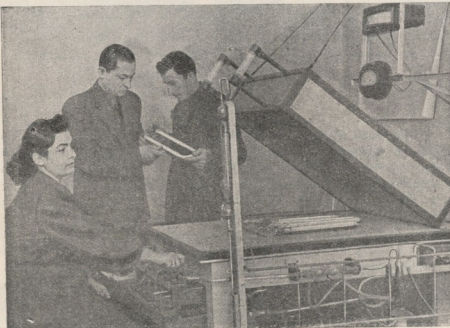
„ღლის სინათლის“ ნათურები

ჩვეულებრივ ელექტრო-ნათურაში ჭკადრებულ ელემენტებს შორის მდებარე უაქტიური ელემენტების გამოყენებით სინათლის ახალი წინააღმდეგობის არააღმართი და მისი თვისებების, რომლის ოპტიკური თვისებებიც მზის სინათლის ზედაეფენით გამოიყენება.

უკანასკნელი 15 წლის მანძილზე ფართო გავრცელება მიაღწია ხელფანური სინათლის ახალი წყარო—ლუმინისცენტრში ნათურაში, რომელიც შექმნილია გამჭვირვალე საბჭოთა მეცნიერის, აკად. ვაჟალაშვილის მიერ. ეს ნათურა წარმოადგენს მისდამოკიდებულ ზედაპირი დაფარულია

გერ უფრო დიდხანს ძლებს. ლუმინისცენტრში ნათურებში დიდი გამოყენება მიაღწია მრეწველობაში: შახტებში, საფეხქო, ქაღალდისა და პოლიგრაფიულ წარმოებაში. ამ უკანასკნელში სამუშაოთა სტრუქტურის გამო, აუცილებელია საღებავთა ფერის ზუსტი განსაზღვრა, რაც მხოლოდ დღის სინათლეზე შესაძლებელია.

თბილისში, ქალაქის საბჭო ადგილობრივი მრეწველობის ელექტრო-ვაკუუმური სამსახურში ათვისებულია ლუმინისცენტრული ნათურების წარმოების ტექნოლოგია.

თბილისის ადგილობრივი მრეწველობის ელექტრო-ვაკუუმური სამსახური. ფოტოზე: სამსახურის უფროსი ს. მელია (ცენტრში) კონსტრუქციის უწყის ლბორანტებს.

ლუმინოფორის ფენებით. მიიღი აგებულია ოქროსფერი ან თეთრი (არგონით) და ელექტრონის წყლის არსებითი უზღოვარი ულტრაიისფერი სხივები წყნობილდებენ ლუმინოფორზე და ეს უკანასკნელი გამოსცემს ხილვად სხივს, რომელიც თავისი სპექტრით ყველაზე უფრო უახლოვდება დღის სინათლეს.

ლუმინისცენტრული ნათურა სამსახურში გამოიყენება, ვიდრე იგივე სხვადასხვა ელექტრო-ნათურა და ორ-

ახალგაზრდა კადრები, სამსახურის უფროსის ინჟინერ ს. ტ. მელიას ხელმძღვანელობით, უკვე ისე დაოსტატდნენ, რომ დამოკიდებულად ასრულებენ ვაკუუმური დანადგარების შრომატევად სამუშაოებს.

რესპუბლიკის ქალაქების მოსახლეობისათვის კომუნიკაციებში ვაღებულა აიღო 1951 წლის დამლევაზე მასობრივად გამოყენება „ღლის სინათლის“ ნათურები.

„ღროსი“ № 2-ში მოთავსებულ ქროსკოპის პასუხი

პოტიხი ა დ უ რ ა დ:

4. პატიკი, 8. მესხი, 8. სეფია, 11. კორტი, 13. მუხომედი, 14. ნოვატორი, 15. გენო, 16. კოტია, 18. სენია, 21. სატირა, 23. კოსი, 25. იტალია, 28. რეტი, 29. ვაკო, 30. ვაკო, 31. ტრეტი, 33. ანდია, 36. ილია, 37. დადიანი, 40. არშია, 41. კომედი, 44. შტატი, 47. ვაკოპოლი, 49. ვაკოპოლი, 50. ცინია, 51. ნისი, 52. ნანარი, 53. აფური.

ვ რ ტ ი კ ა ლ უ რ ა დ:

1. სქირი, 2. ბელინსკი, 3. ნოვი, 4. პიკასო, 5. ისინი, 6. მგავი, 7. ანალიზი, 8. ნოვოპო, 13. ბრინი, 17. ოლი, 19. მალარია, 20. პასტილი, 21. მარკა, 22. რენი, 23. კლასი, 24. იბარია, 25. ოლია, 27. პორტი, 28. ცილა, 34. მარტი, 36. ნიკოლოზი, 38. როტატორი, 39. ხატატი, 42. ოლია, 43. ოლია, 45. სიბა, 46. ხანია, 48. ვიკოვა.

ჭინჭარი რაზმების მუშაობა

უკანასკნელ დრომდე არ იყო გამოყენებული პიტირით დამუშავების მიზნით. ფიქრობდნენ, რომ ტენების ბუხით (ბუხელები) შეიძლება უკეთესი საწარმის, რომელიც განის დამუშავების დროს გაბიტლირებული უფრედებიდან გამოყოფის ნივთიერებას—მისტიმინს.

ახალმა გამოკვლევამ მივიყენა მულოდინელ შედეგამდე: მისტიმინი აღმოჩენილი იქნა თეთი ტენების ბუხელებში. თითოეულ ბუხეში ნახული იქნა, 0,005—0,022 მგ. მისტიმინი, კიბრი-სკან გამოყოფილი დამუშავდა და სუფთა მისტიმინის სხნაბით გამოყოფილი განის რეაქცია სასებით ვითარება. კიბრის ბუხელებში, ვარდ აღინიშნული ამინისა, აღმოჩენილი იქნა, აგრეთვე, ადელიქლონი. მისი რაოდენობა თითოეულ ბუხეში 0,031—135 მგ-ს უდრის.

აქტიულონი მოქმედებს მისტიმინთან ერთად და იწვევს დამუშავების პირველ შედეგებს, რომელიც წინ უსწრებს მისტიმინის მიერ გამოყოფილი განის ქაგალს.

შუპკის შხაბი

საყოველთაოდ ცნობილია, რომ ფუტკარზე უფრო სასარგებლო მუშაობა ითვლება ის მოსაოვება, ვარდა იმისა, რომ ფუტკარი იძლევა თავის, სანთელს, წყობს და უდავდეს როლს თამაშობს სოფლის მეურნეობაში, მას სარგებლობა მოაქვს ადამიანისათვის აგრეთვე თავის შხაბში.

ფუტკარის შხაბი ხალხურ მედიცინაში ძველ დროიდანვე რეკომენდირებული (ქარების) საშრობალო საშუალებად ითვლება. ცნობილია, რომ რუსების მეფეს, ივანე მკისსანეს, რეკომენდირებულია ფუტკარის დაჭერი მკურნალობდნენ.

საბჭოთა ექიმების ექსპერიმენტებით დამტკიცებულია, რომ ფუტკარის შხაბი საუკეთესო საშრობალო საშუალებად სახსრებისა და კუნთების რეკომენდირებულია, იშვიათისა და ნევრიტის საწინააღმდეგოდ. ეს დადავლება განიკურნება 8-15 დღეში ფუტკარის შხაბის ოპორციციანი სხნარის 30 სმ ინექციის შემდეგ.

აღსანიშნავია, რომ მეფუტკარეობის რეკომენდირება ხშირად ცხენს მოხლე ფუტკარი, თითქმის არასდროს რეკომენდირება არ აწუხებთ.

გამოფენა ახალ სოფელში

საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის დიდ დარბაზებში გამოფენილია ექსპონატები ჩვენი რესპუბლიკის სოციალისტური სოფლის მეურნეობის მიღწევებზე.

ცალკე წარმოდგენილი ქართული ბურჟუაზიის ძირითადი გვიმბის: ღლისა ბური, დია, თაფლი. აქვე დეტალური თავთაფი. ნაჩვენებია საწრეცავი არხების განდიობული მშენებლობა.

გამოფენაზე ცალკე გამოყოფილი სოფლის ელექტროფიკაცია.

მეგნინაიკის განვითარებაში წარმოდგენილია მრავალნარი სასოფლო-სამეურნეო მანქანა.

საქმაო ადგილი აქვს დამთბობი მასალის ქართული ჩაის, მუდინებობა-მეცენაობის, ახალი ქართული ცხების გვიმის შესახებ.

ხალხური ბალანდები

მხატვრული თვითმოქმედების რესპუბლიკური ოლიმპიადის დაცემის შემდეგ სახელმწიფოს სახელმწიფო მუზეუმში მოეწეო ხალხური შემოქმედების მხატვრულ ნიმუშების გამოფენა, სადაც წარმოდგენილია მხატვრული ქსოვა, მხატვრული ქაგელები, ლითონის მხატვრული დამუშავება: ქილონი, სევალი, გრხილი, გრავირები ვერცხლზე.

აქვე კვილია ხეზე, ქაგზე, ჭკალზე და სხვაზე. გამოფენილია კერამიკული ნიმუშები, ქანდაკების, ფერწერისა და მონაიკის ნიმუშები.

ქართული საიდუმლო ანუ სამალავად დაწერილობა (კრიპტოგრაფია) ძველ-თავანება ცნობილი. საიდუმლო ანანის საშუალებით ხელნაწერთა გადაწერანი, თუ ატორნი უმეტესად თავიანი ვინაჟის მალავდენ. საიდუმლო ანანით წერდენ სამხედრო-პოლიტიკური ხასიათის შენიშვნებსაც. ამ სახელითად ალექსანდრე ბატონიშვილს თავის გადმოთარგმნილ წიგნზე გაკეთებული აქვს შემდეგი სახის მინაწერი:

17 8 92 ამ დარის 6125952419 712171521

რომელიც ასე იკითხება: „ევკეთებდნი ზარზანასა“. საიდუმლო ანანით იხმარებოდა აგრეთვე დიპლომატიური მიმოწერის დროს. სწორედ ამ გარემოებით არის გამოწვეული, რომ საიდუმლო ანანის ოხზედ-დენე მუდებთ, მათი დიპლომატები და სამეფო კარზე მყოფი მოხელენი. ხშირად საიდუმლო ანანის მიმართედენ პოლიტიკური შინაარსის მქონე წერილობისათვის. ცნობილი მაგალითად ფილადელფოს კონანის მიერ გამოვიანი საიდუმლო ანანის, რომლითაც მიმოწერის აწარმოებდენ 1832 წ. შოქოქელეზის წერებთ. ამის მეორე მაგალითს წარმოადგენს ქვემოთ მოყვანილი საიდუმლო ანანაც.

საქართველოს ცენტრალური დაყოფა საიდუმლო ანანით ნაწერი ტექსტი, რომელიც შედგენიარად იკითხება:

„ცხრაზედ ერთი, ექვსზედ სამი, ექვსზედ ერთი, ხუთზედ ერთი, ერთზედ ორი...“ დ. ა. შ.

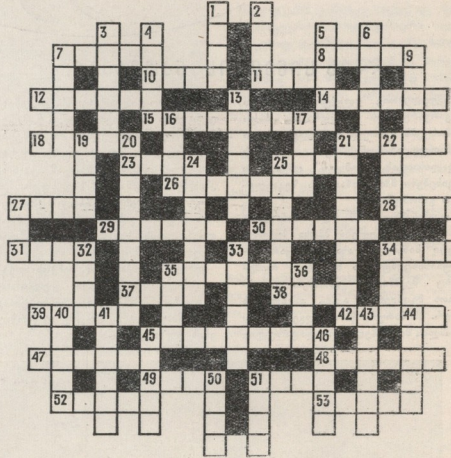
ჩვენ ამოვხსენით ც. წ. „გახადები“ ამ საიდუმლოდ ნაწერი ტექსტის გასაშვრავად: ეს „გახადები“, საიდუმლოდ დაწერილობის ანანის, წარმოადგენს ცხრალს, რომელიც შედგება 9 მორიზონანტური და 4 ვერტიკალური დაწვრილებად, ი. ო. სულ შედგება 36 უფარდისაგან. ამ უფარდებში მოთავსებულია ქართული ანანი, რომელიც იკითხება ზემოდან ქვემოთ. როდესაც საიდუმლო ტექსტს ვითხრობთ, პირველი რიგები მორიზონტალურ დაწვრილ უფარდს, მეორე რიგები კი — ვერტიკალურისა. ტექსტის წასაკითხავად სავიროს მოთქმის რიგებშია აღნიშნული უფარდი, რომელშიც მოთავსებულია ქართული ანანის ეს თხის ასო. მაგალითად $9 \times 1 = 9$, $6 \times 3 = 3$, $6 \times 1 = 6$, $5 \times 1 = 5$, $5 \times 2 = 5$, $1 \times 2 = 1$ (ხელნაწერის სიტყვები შეყვლილია ცფრებით).

მოყვანილი „გახადების“ საშუალებით ტექსტი ასე იკითხება: „ეუქენი ამავი შემატებოხნი, ვერტედე აღმასხანისა. რუსეთს აპირებთ წახლასა თუ არა, ამ მადლობა საქმე როგორ არის, თქვენი თუ ზაქაისა (სი). ჩვენს საქმე კი ასე არა: რითაც კი შეიძლება საქმის წარმართვა ეყვლებიდამ ვეცდებით დროთა“.

როგორც ვხედავთ, მოტივალ ხელნაწერში ჩვენ საქმე გვაქვს საიდუმლო მიმოწერის საინტერესო მიზეზთან. ამდენად ეს დოკუმენტი საუბრადღებია ქართული საიდუმლო დაწერილობის ისტორიის შესახებზედ.

8. მიძახე

გ ა რ კ ა ე ნ ს პ ი რ ე ე ლ გ ე ვ რ დ ზ ს ს უ ც ა დ ი ს ტ რ ი მ ო მ ა ნ ს გ ი რ ი ვ ა რ დ ი ბ რ ე ვ ა მ ო მ ა ნ ს (წველი ფურც. ი. ივანეჯიანი).
 მ ო რ თ გ ე ვ რ დ ზ ე უ ნ ა ნ ი ს ს ა ზ ო მ ა რ დ ე რ ე ბ ა რ ე ვ ა მ ო მ ა ნ ს ა ზ ო მ ა ნ ს კ ო ლ ა ლ ი ბ ო მ ა ნ ს ა ზ ო მ ა ნ ს .
 მ ო რ თ ი გ ე ვ რ დ ზ ე ზ ო მ ა ნ ს . ლ . ა . ბ რ ი ა ნ ს ს ა ზ ო მ ა ნ ს პ ო მ ო რ ა დ ა მ ო მ ა ნ ს ე ლ ო მ ა ნ ს პ ა რ კ ო მ ა ნ ს (ევალი ფურც. ი. ივანეჯიანი).

პ ო რ ი ო ნ ტ ა ლ უ რ ა დ :

1. მატრისი უმეტესი ნაწილი.
2. ოპტიკური მინა.
3. სივრცის საზომი ერთეული.
4. ძველი მონათმშობელი რუსული სახელმწიფო.
5. ძვირფასი ქვა.
6. წარმომადგენლობითი ორგანოს წარმომადგენელი სხეობის პერიოდი.
7. სახელმწიფო ახალი აღმოსავლეთში.
8. ქალაქი ეფროსია.
9. ბერძნული ანანის ასო.
10. ინგლისის ძველი სახელწოდება.
11. ტენისური სპორტის ერთ-ერთი სახე.
12. პადრაკის ფურცა.
13. სამკლაპოკი ან ვირო.
14. საფრანგული ბერძნული რეპლიკის გამოჩ. მოღვაწე.
15. მხატვარი, „ვეფხისტყაოსნის“ ილუსტრატორი.
16. გერმანელი კომპოზიტორი.
17. ინფრარედული სახეობის სამარო შთანხმედი 1-ლი მსოფლიო ომის დროს.
18. მინდვრის სახეობა.
19. ტენისური რეპლიკა.
20. ტენისური რეპლიკა.
21. უდაბური ტყე ეპროზირი.
22. ერაჯრედიკოვანი ცხველი.
23. ცხენისაგარი.
24. სამკლაპოკი ან ვირო.
25. წინააღმდეგობის საზომი ერთეული.
26. გერმანელი კომპოზიტორი.
27. ინფრარედული სახეობის სამარო შთანხმედი 1-ლი მსოფლიო ომის დროს.
28. მინდვრის სახეობა.
29. ტენისური რეპლიკა.
30. ტენისური რეპლიკა.
31. უდაბური ტყე ეპროზირი.
32. ერაჯრედიკოვანი ცხველი.
33. ცხენისაგარი.
34. სამკლაპოკი ან ვირო.
35. წინააღმდეგობის საზომი ერთეული.
36. გერმანელი კომპოზიტორი.
37. ინფრარედული სახეობის სამარო შთანხმედი 1-ლი მსოფლიო ომის დროს.
38. მინდვრის სახეობა.
39. ტენისური რეპლიკა.
40. ტენისური რეპლიკა.
41. უდაბური ტყე ეპროზირი.
42. ერაჯრედიკოვანი ცხველი.
43. ცხენისაგარი.
44. სამკლაპოკი ან ვირო.
45. წინააღმდეგობის საზომი ერთეული.
46. გერმანელი კომპოზიტორი.
47. ინფრარედული სახეობის სამარო შთანხმედი 1-ლი მსოფლიო ომის დროს.
48. მინდვრის სახეობა.
49. ტენისური რეპლიკა.
50. ტენისური რეპლიკა.
51. უდაბური ტყე ეპროზირი.
52. ერაჯრედიკოვანი ცხველი.
53. ცხენისაგარი.
54. სამკლაპოკი ან ვირო.
55. წინააღმდეგობის საზომი ერთეული.

გ ე რ ტ ი კ ა ლ უ რ ა დ :

1. ოხულებს ნაწილი ცალკე წიგნად.
2. ევკოსონის ერთ-ერთი მწვერვალი.
3. სამკლაპოკი ან ვირო.
4. მინდვრის სახეობა.
5. ალ. ყაზბეგის ნაწარმოები.
6. ა. ს. პუშკინის ლექსი.
7. დიპლომატიური მისიის წარმომადგენელი.
8. რუსის ერთ-ერთი მხარე.
9. გეოგრაფიული რედაქტორი.
10. მინდვრის სახეობა.
11. უსაფრთხოება და ცხვენებად წიგნებში გვეყვრები სხვადასხვა წიგნად.
12. ევკოსონის მწვერვალი.
13. ევკოსონის მწვერვალი.
14. მინდვრის სახეობა.
15. მინდვრის სახეობა.
16. მინდვრის სახეობა.
17. მინდვრის სახეობა.
18. მინდვრის სახეობა.
19. მინდვრის სახეობა.
20. მინდვრის სახეობა.
21. მინდვრის სახეობა.
22. მინდვრის სახეობა.
23. მინდვრის სახეობა.
24. მინდვრის სახეობა.
25. მინდვრის სახეობა.
26. მინდვრის სახეობა.
27. მინდვრის სახეობა.
28. მინდვრის სახეობა.
29. მინდვრის სახეობა.
30. მინდვრის სახეობა.
31. მინდვრის სახეობა.
32. მინდვრის სახეობა.
33. მინდვრის სახეობა.
34. მინდვრის სახეობა.
35. მინდვრის სახეობა.
36. მინდვრის სახეობა.
37. მინდვრის სახეობა.
38. მინდვრის სახეობა.
39. მინდვრის სახეობა.
40. მინდვრის სახეობა.
41. მინდვრის სახეობა.
42. მინდვრის სახეობა.
43. მინდვრის სახეობა.
44. მინდვრის სახეობა.
45. მინდვრის სახეობა.
46. მინდვრის სახეობა.
47. მინდვრის სახეობა.
48. მინდვრის სახეობა.
49. მინდვრის სახეობა.
50. მინდვრის სახეობა.
51. მინდვრის სახეობა.

პასუხისმგებელი რედაქტორი — გრიგოლ აბაშიძე სარედაქციო კოლეგია: შ. ბუაჩიძე, შ. გვინიძე (პ/მ, მდიანი), ი. გიგინეიშვილი, დ. დომიძე, მ. ხააკაშვილი, ი. ციციშვილი, ვ. ქედიძე, უ. ჯუღაშვილი.

ნომერი გავფორმა აღ. ბანქალაქში რედაქციის მხარხართ: თბილისი, პლენიანის პრ., № 91. ტელ. № 3-95-38. | ფურცლი რეპროდუქციები დაბეჭდილია „ზარია ვისტოკას“ ტექნოლოგიური ცენტრის საშუალებით. | ხელმოწერილია დასაბეჭდად 22/XI—51 წ. გამომც. № 65 | ნაბეჭდი ფურც. 31/2 ტირაჟი — 15.000 | შტე. № 736 | უფ. 0519

Ежемесячный общественно-политический и литературно-художественный журнал „Дროსი“ (на грузинском языке)

ბეჭდვითი სიტყვის კომპანია. თბილისი, ნაზვანიშვილის ქ., № 6.

326/15

ფანე 3 მსვ.

ფანე ნანა მარგალიტი